

ÚJHARTYÁN VÁROS GAZDASÁGI PROGRAMJA 2024-2029

Újhartán

2025. JANUÁR 30.

Tartalomjegyzék

ÚJHARTYÁN VÁROS GAZDASÁGI PROGRAMJA 2024-2029	1
I. fejezet GAZDASÁGI PROGRAM CÉLJA	4
II. fejezet HELYZETELEMZÉS	7
II/1. A NÉPESSÉG SZÁMÁNAK ALAKULÁSÁT MEGHATÁROZÓ FOLYAMATOK	10
II/2. INFRASTRUKTÚRA	13
II/3. GAZDASÁG	14
II/4. IPARI PARK	15
II/5. FOGLALKOZTATOTTSÁG	15
II/6. ADÓPOLITIKA	16
III. fejezet FEJLESZTÉSI TERÜLETEK, BŐVÍTÉSEK.....	17
III/1. AZ ÖKO TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK ÖSZTÖNZÉSE.....	17
III/2. A FALUSI TURIZMUS FEJLESZTÉSE	20
III/3. A VADÁSZTURIZMUS FEJLESZTÉSE	22
III/4. REL- AZAZ RÖVID ELLÁTÁSI LÁNCOK FEJLESZTÉSE	22
III/5. EGÉSZSÉGTURISZTIKAI SZOLGÁLTATÓ KÖZPONTOK FEJLESZTÉSE....	24
III/6. A NÉPI MESTERSÉGEK, KÉZMŰVESIPAR FEJLESZTÉSE	25
III/7. HORGÁSZTURIZMUS.....	25
III/8. TERMÉSZETVÉDELEM.....	26
III/9. KÖZTERÜLET FENNTARTÁS	26
III/10. VÍZRENDSZER, CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS:.....	27
III/11. KÖZBIZTONSÁG, TŰZVÉDELEM	27
III/12. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KÖZÖSSÉGI FELTÉTELEINEK ELŐSEGÍTÉSE.	28
IV. ÁGAZATOK, INTÉZMÉNYEK BŐVÍTÉSE, FEJLESZTÉSE.....	29
IV/1. IPARI ÁGAZAT	29
IV/2. MEZŐGAZDASÁGI ÁGAZAT	29
IV/3. KÖZSZOLGÁLTATÁSI ÁGAZAT	29
IV/4. KERESKEDELEMI ÉS SZOLGÁLTATÁSI ÁGAZAT	30
IV/5. INTÉZMÉNYI BŐVÍTÉS	30
IV/6. KÖRNYEZETVÉDELEM -ZÖLDHULLADÉK KEZELÉSE	35
IV/7. OKOSVÁROS	37
IV/8. JÖVŐKÉP	37
V. REZILIENS VÁROSI TÁRSADALOM.....	38
V/1. BIZTONSÁGOS TELEPÜLÉSI ÉLETFORMA	38
V/2. INNOVATÍV 21. SZÁZADI OKTATÁS	40
V/3. KOHERENS VÁROSI TÁRSADALOM.....	41

VI.	DINAMIKUS GAZDASÁG	44
VII.	EGÉSZSÉGES VÁROSI KÖRNYEZET.....	47
VIII.	fejezet AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDASÁGI ALAPJAI	50
IX.	fejezet POLGÁRMESTERI PROGRAM.....	51
X.	fejezet KÉPVISELŐ TESTÜLET KÖZÉP ÉS HOSSZÚ TÁVÚ PROGRAMJA	55
XI.	fejezet POLITIKAI STRATÉGIAI ELKÉPZELÉSEK	56
XII.	fejezet A GAZDASÁGI PROGRAM ÖSSZEÁLLÍTÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK:	57

BEVEZETÉS

Több évtizeddel ezelőtt aligha találhattunk volna túl sok olyan embert a járás határain túl, akik ismerték Újhartyán nevét. Hiába a sok száz éves hagyományok, a német gyökerek, a település álmos község volt, megbújva a Homokhátság északi peremén, nem túl távol a nagyvárostól, de nem is igazán a közelében.

Az elmúlt évtizedek mindent megváltoztattak. A regionális folyamatok, az önállóság visszaszerzése, a gyökerekhez való visszatérés és a tudatos, értékalapú építkezés látványos eredményekhez vezetett. Az autonóm döntés lehetősége, majd az autópálya adta meg a kezdeti lendületet, majd az ipari park hozta meg a térségi szerepet, ma pedig már a fejlődő intézmények biztosítják a javuló életminőséget.

2013-ban, egy szerencsés pillanatban, a jogszabályok által teremtetett, utóbb átmenetinek bizonyult „ablak” kinyílásával Újhartyán fejlődését a hazai közigazgatás és területi politika a városi rang adományozásával ismerte el. Ezzel Újhartyán az ország egyik legfrissebb és egyik legkisebb városa is lett egyben.

Innen kezdve, a település fejlődésének vezérfonalaként az urbanizációt azonosítjuk. Ez nem a várossá nyilvánítással kezdődött, és nem is ott végződik. Összetett, sok komponensből álló folyamat, amely egyaránt érinti a település térbeli funkcióit, közterületeit, arculatát és természetesen a helyi polgárok életmódját, gondolkodását, viselkedését.

Újhartyán nagyon sok mindent elért, amit egy ekkora település egyáltalán elérhet. Munkalehetőségeket, komfortos lakó- és közösségi tereket, összetartó közösségeket kínál az itt lakóknak, olyan helyet, ahol valójában otthonra lehet lelni. Mindezidáig megmaradt azonban sajátos, kettős természetű településnek: városias és falusias vonásai egymás mellett, egymásra épülve élnek mind a mai napig.

Ez az út azonban egyirányú: a fejlődés vektora a városiasodás felé mutat. A jövőt Újhartyánban az a folyamat határozza meg, ahogy fokról fokra egyre városiasabbá válik mind külsőben, mind pedig belső szerkezetében. A fejlesztés legfontosabb kihívásai ahhoz kötődnek majd, hogy miképpen lehet a városias életforma kereteit megteremteni ekkora településméretben, illetve, hogy az urbanizáció közepette hogyan tudja a közösség megőrizni kohézióját és évszázados tradíciókból fakadó értékeit. Ezt a folyamatot is szeretnénk segíteni ezzel a stratégiával.

I. FEJEZET GAZDASÁGI PROGRAM CÉLJA

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § rögzíti, hogy:

„116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Újhartyán Város önkormányzata a jövő iránt érzett felelőssége tudatában alapvető fontosságúnak tartja a település működésének és fejlesztésének fontosságát. Figyelemmel a kistérség lehetőségeire és egészének fejlesztésére, Városunk polgárai igényének felismerése alapján alkotja meg a változásokhoz alkalmazkodni tudó gazdasági programját, mely az elért és meglévő eredmények megőrzésén túl tartós értékek mielőbbi megteremtésére törekszik.

A földrészek, országok, régiók közötti verseny mellett erőteljesen érződik a települések, különösen a hasonló adottságokkal rendelkező települések közötti verseny is.

Verseny a befektetésekért, a munkahelyekért, a megélhetésért a jövőbeni jövedelemért.

Újhartyán Város gazdasági programjának legfontosabb feladata, hogy összegezze, rendszerezze azokat a célokat és a megvalósításhoz szükséges eszközöket, melyek városunk lakóinak életminőségét javíthatják. A települési gazdasági programnak bele kell olvadnia a kistérségi gazdaságfejlesztési elképzelésekbe, s az egymásra épülést biztosítva koherens egységgé kell formálni.

Látni kell azonban azt, hogy a helyi versenyképességre önkormányzatunk csak közvetett hatásokat tud gyakorolni.

A versenyben eszközeink lehetnek:

- Infrastruktúra fejlesztése,
- A helyi adórendszer ösztönző, Vállalkozás megtartó kialakítása
- A befektetések ösztönzési rendszerének kidolgozása (vállalkozástámogatás)
- A Helyi Vállalkozókkal rendszeres érdekegyeztetések folytatása fejlesztésekről
- A helyi munkaerőpiac figyelembevételével képzések szervezésére helyet biztosítani.

Önkormányzatunk meghatározó szerepet gyakorol a lakosság életminőségének javulása, a jólét emelése érdekében:

- Meghatározza a területhasználat módját
- Erőforrásokat mozgósít a természeti környezet megóvásához,
- Az épített környezet rehabilitációjához.

- A Zöld energia felhasználásának elősegítése, támogatása.

Fontos cél, hogy településünk gazdasági programja igazodjék a Nemzeti Fejlesztési Terv céljaihoz. Építsen azokra a stratégiai célokra, melyek az operatív programok (ágazati vagy regionális) megjelenésekor támogatott célok, megfelelő projektötletek lehetnek.

A kormány gazdaságpolitikája célkitűzései:

A cél, hogy 2030-ra Magyarország a világ egyik legversenyképesebb országa legyen, amely az alábbi stratégiai pilléren alapul_

- 1) patriotizmus, azaz a hazai termékek előtérbe helyezése a gazdaságpolitikában
- 2) technológia, azaz fejlett technológiák térnyerés és elterjedése
- 3) fenntarthatóság térnyerése a gyártásban, szállításban és a felhasznált energiában
- 4) ellátásbiztonság, azaz minél diverzifikáltabb termelés legyen hazánkban, ideértve a beszállítói értékláncokat is.

A pilléreken belül is kiemelt fókuszban lesz a mesterséges intelligencia minél szélesebb körben történő elterjesztése, valamint az elektromobilitáshoz kapcsolódó ökoszisztéma fejlesztése.

A kiemelt ágazatokban 3 stratégiai cél mentén fogalmaz meg javaslatokat a stratégia:

- 1) hazai beszállítók fejlesztése, hogy azok minél nagyobb hozzáadott értéket képviseljenek az értékláncban
- 2) kutatás + fejlesztés + innováció támogatása, mélyebb kapcsolat egyetemek, kutatóközpontok és az ipar között.
- 3) magyar bajnokok kinevelése egyes ágazatokban, melyek külföldön is versenyképesen tudnak terjeszkedni

A gazdasági program meghatározásánál elengedhetetlen a pénzügyi lehetőségek számbavétele.

A kormány a fejlesztési irányelveit az új energiapolitika, a vidékfejlesztés, a területfejlesztés, a növekvő foglalkoztatás témakörében határozta meg, mely fejlesztési irányok kihatnak az önkormányzatok fejlesztési elképzeléseire is.

A gazdasági program elkészítésének célja, hogy az Önkormányzat Képviselő-testülete a ciklusának időtartama alatt egy egységes, előre meghatározott célrendszer szerint működjön, fejlődjön a település. A gazdasági program az önkormányzat részére helyi szinten határozza meg mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok figyelembevételével – a megyei térségi koncepciókhoz illeszkedve – az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

A képviselő-testület a jelen gazdasági programban meghatározottakat figyelembe veszi minden gazdasági jellegű, a gazdálkodásra, a település működtetésére, fejlesztésére vonatkozó döntésnél, különös tekintettel az éves költségvetési rendeletek elkészítése és összeállítása során. A Képviselő-testület kinyilatkoztatja, hogy a jelen gazdasági programban meghatározottakat

alkalmazni kell minden gazdasági jellegű, a gazdálkodásra, a település működtetésére, fejlesztésére vonatkozó döntésnél, az éves költségvetési rendeletekről, az éves és éven túli kötelezettségvállalásokról szóló döntéseknél.

A gazdasági program összeállítása során az alábbiak kerültek figyelembevételre:

- a Képviselő-testület és a polgármester elképzelései;
- a polgármester ciklusprogramja;
- az Önkormányzat lakossága által megfogalmazott elképzelések, igények,
- az Önkormányzat jelenlegi, illetve várható pénzügyi helyzete.

A célkitűzések megvalósításakor a Képviselő-testületnek ügyel arra, hogy az egyes elképzelések úgy valósuljanak meg, hogy azok a legfőbb célként meghatározottakat segítsék, járuljanak hozzá a részcélok megvalósításához.

II. FEJEZET HELYZETELEMZÉS

Újhartyán Város történelmi múltja és jelene

Újhartyán Város közigazgatási területe 2244.3520 hektár

Újhartyán története, XXI. századi képe Újhartyán sokoldalú, gazdag sváb tradíciókkal bíró település Pest megye déli részén található. Gazdasági szempontból a 2780 lakosú település a közepén fekszik az ország legnagyobb (Budapest) és a legújabb (Kecskemét) gazdasági erőcentrumát összekötő nagyteljesítményű innovációs tengelynek, az M5-ös autópályának. 20 kilométerre fekszik az M0-as körgyűrűtől, és a „nagyvilág kapujától”, a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtértől. Földrajzi elhelyezkedését tekintve született újkori szlogenünk: Újhartyán, az ország ütőerén.

Területe már a középső bronzkorban lakott volt, amelyről a Kárpát-medence középső részét kitöltő vatyai kultúra részeként 1909-ben feltárt urnasírok is tanúskodnak.

Az egykori középkori falu pusztulását a török hódoltság jelentette. Újbóli születését az 1772-es német betelepítésnek (másodlagos településként) köszönheti, amely a Grassalkovich család nevéhez fűződik. A kezdetben több nemzetiségű falu elnémetesedett. Fél évszázad alatt kialakult egy viszonylag homogén német nemzetiségű és kultúrájú, erősen katolikus vallású, zárt közösség, amely meghonosította és megtartotta a magával hozott fegyelmezett munkakultúrát, a gondos és sikeres gazdálkodási képességeket, a tudás, a szakma becsületét.

Ez a múltban gyökerező mély társadalmi és közösségi hagyomány erős szellemi és kulturális tökével ruházta fel a települést és az itt élő közösséget. Ezek az értékek adtak fogódzót a történelem nehéz időszakaiban. Az itt élő emberek talpra tudtak állni a Málinskij robot okozta trauma után, bizonyítani tudták életképességüket még akkor is, amikor a 80-as években az akkori politika szándék, jövő nélküli településként határozta meg Újhartyán sorsát.

Ha a 80-as években fentről szemléltük Újhartyánt, azt láthattuk, hogy a sakktábla szerűen kialakított portákon lévő házak mögött, szinte mindenhol hatalmas fólia sátrak, csirkeólak húzódnak. Az emberek jelentős része a mezőgazdaságból élt. Ma, ha végig megyünk az utcákon elvétve találkozunk egy-egy a múltat idéző fóliavázzal. Megváltozott ily módon a település

képe és változtak a megélhetés formái is. A nagybani termelést felváltotta az apró konyhakert, a magaságyásban nevelt zöldség. A városban az egykor a megélhetést adó hátsó kertek ma a fiatalok pihenését, kikapcsolódását szolgálják.

A mai, turbulensen változó gazdasági helyzetben a település folyamatosan fejlődik. A fejlődés alappillérei: a hagyományok megőrzése és az innovációkra való nyitottság.

A 2020-as évek számai azt mutatják, hogy arányaiban nagyon kevés azon vállalkozások száma, akik mezőgazdasági termeléssel foglalkoznak. Sokan az ipari parkban találnak munkát, de lényeges a szolgáltatói szektorban dolgozók aránya is. Jelentős azoknak a száma is, akiket itt a hivatalban, illetve az egészségügyi, oktatási-nevelési intézményeinkben foglalkoztatunk.

Az ipari parkunk tökeerős vállalkozásokat tudott a településre csábítani, köszönhetően a kedvező közlekedéshálójának elhelyezkedésünknek és a munkakultúrának. Ezek a vállalkozások biztosítják jelenleg a város stabil gazdasági, pénzügyi helyzetét, lehetővé téve a településképi-, intézményi fejlesztéseket, a térségi szerepkör erősítését.

A térség foglalkoztatási centruma vagyunk. Ennek számos előnye van. Az egyik, és talán ez a legfontosabb, hogy az emberek helyben tudnak munkát találni, nem kell naponta több órát utazniuk, így több időt tudnak a családjukkal tölteni. Az eltelt időszakban két, az autópálya beszállító cég is nálunk építette fel új gyáregységét.

Az önkormányzat rendkívül elkötelezett a fejlesztések iránt.

2013-ban elnyertük a „Befektetőbarát település” díjat", különdíjként pedig a „Legjobb települési stratégia” díjat is. 2016-ban átvehettük a Holnap városáért elismerő címet.

Táji, természeti környezetét tekintve Újhartyán értékeit őrző, körültekintően fejlesztő település. A védelemre érdemes, ökológiai funkciójú területek háborítatlansága biztosított. Zöldterületeink bővülnek, a meglévők megújulnak melynek nyomán a települést „Újhartyán - a zöld város” védjegy illeti meg.

2016-ban a Virágos Magyarország környezetszépítő versenyen Arany Rózsa díjat, míg 2017-ben a Szervező Bizottság elnöki díját, 2018-ban az Év Települése díját nyertük el.

Újhartyán társadalmi-gazdasági mutatói (fiatalodó korszerkezet, magas foglalkoztatottság és vállalkozás-sűrűség, növekvő jövedelmi viszonyok) az országos, megyei átlagot meghaladók.

Munkánk elismeréseként Újhartyán 2013-ban városi rangot kapott. Olyan XXI. századi jövőt képzeltünk el, amelynek mottója: „Falusi múlt – Városi jövő, Falusi gyökerek – Városi perspektívák”. A múlt értékeire támaszkodva ma egy erőteljes közösségi hagyományaira építő és stabil gazdasági alapokon nyugvó, élhető kisváros megteremtésén dolgozunk.

A foglalkoztatásban bekövetkezett változások miatt is, egyre több időt töltenek itthon az emberek. Éppen ezért fontos, hogy olyan élhető környezetet tudjunk teremteni, ahol kényelmesen és biztonságban lehet élni. 24 órás járőrszolgálatot működtetünk, talán ennek is következménye, hogy igen alacsony a bűncselekmények száma. Folyamatosan karbantartjuk és fejlesztjük a település úthálózatát. A biztonságos közlekedés érdekében kerékpárutakat építünk. Faültetéssel folytatjuk az „Egységes utcakép” programunkat, játszótereket építettünk. TOP-os pályázat keretében, a város központjában, közel 1 hektáros parkot alakítunk ki, mely helyet ad majd a szellemi és fizikai rekreációs tevékenységeknek, teret biztosít a város kulturális és szabadidős rendezvényeinek. A német nemzetiségi önkormányzatot segítve támogatjuk az

oktatási-nevelési intézményeket, ahova a bejáró gyerekek száma meghaladja a 40%-ot. Bölcsődét működtetünk. Felújítottuk az Egészségházunkat. A kisvárosban erős közösségi élet van, ahol az emberek ismerik és támogatják egymást.

Harmonikus az együttműködés a települési és a német nemzetiségi önkormányzat között. Együtt dolgozunk a hivatalban, közösen tervezzük a nemzetiségi hagyományaira büszke település életét. Segítjük a fenntartásukban működő nemzetiségi óvoda, valamint iskola működést. Támogatjuk azokat a civil szervezeteket, egyesületeket, zenekarokat, akik évtizedek óta azon dolgoznak, hogy a település német nemzetiségi hagyományai élők legyenek.

A városi rang elnyerését követően jelentősen nem emelkedett a településen élők száma. Azonban érdemes a számok mögé nézni. Míg az ezredfordulón volt olyan év, amikor 5-6 gyerek született, addig 2023-ban 46 újszülöttet köszöntöttünk. A szándékunk, hogy helyben tudjuk tartani, vagy vissza tudjuk csábítani a már felnőtt gyerekeket.

Társadalmi fejlesztéseink célja, hogy élénkítsük az értékmegőrző turizmust. Parkokat, felnőtt és gyerek játszótereket építettünk, kijelöltük a turisztikai körséta útvonalát. A közösségek összetartozását erősítő kulturális beruházások segítségével felújítottuk a tájházat, kialakítottunk egy Pinceklubot, felépült a Bagolyfészek, ifjúsági szállás és kézműves ház. Ezekben a hagyományőrző programok, népművészeti csoportok, zenei-, népzenei koncertek, helyi és kortárs kiállítások, népismeret órák, népi kézműves szakkörök, gyerek és alkotó táborok kapnak teret.

Városunkban a történeti, kulturális örökség, és a köré szervezett rendezvények jelentősek. A felélesztett sváb hagyományok, a zene, a tánc, a népművészet és a gasztronómia, valamint az e köré egyre tudatosabban felépített vendégcsalogató programok, a Hartyánfeszt, Sváb Gasztronómiai és Kulturális fesztivál és a Városnap jelentik a turisztikai vonzerőt.

Büszkéek vagyunk, hogy sváb ételeink jeles képviselői, vagy az úrnapi, virágszőnyeggel és fúvószenekari kísérettel zajló körmenet a megyei értéktár részét képezi.

Akik távolabbról érkeznek hozzánk elismeréssel szólnak a párhuzamosan futó utcákról, a porták, a házak rendezettségéről. Városunkat egy kis ékszerdobozként emlegetik, ahova érdemes visszatérni.

Tiszteljük a múltunkat, amely egyben kijelöli és meghatározza számunkra az irányt. Egy olyan település fejlődésén dolgozunk, ahova jó megérkezni, ahol jó otthon lenni, ahol egy pár nap eltöltése után rájövünk, hogy itt is akarunk élni.

A Település lakosságának korszerkezete 2024-évben:

Lakosság száma:	2964 fő, ebből:
nők aránya:	1563 fő,
férfiak aránya:	1401 fő,
0-14 éves korúak száma:	496 fő,
15-18 éves korúak száma:	121 fő
19-64 éves korúak száma:	1758 fő
65 éven felettiek száma:	589 fő,

II/1. A NÉPESSÉG SZÁMÁNAK ALAKULÁSÁT MEGHATÁROZÓ FOLYAMATOK

Újhartyán népességszámát, illetve tényleges szaporodását alapvetően a természetes szaporodás és a vándorlási egyenleg határozza meg. A természetes reprodukció alapvetően az élve születések és a halálozások számának alakulásától függ, amelyeket egyenként is több meghatározó tényező befolyásol. A vándorlási egyenleget az állandó és ideiglenes jellegű be- és kivándorlások különbsége adja, amelyek szintén több külső és belső tényező eredményeként alakulnak.

Az elmúlt évek népesedési viszonyait erősen befolyásolják a térségben lejátszódó szuburbanizációs folyamatok. A tágabb értelmű fővárosi agglomeráció településeinek demográfiai viszonyaira általában jellemző, hogy fiatalodó népességgel rendelkeznek a beköltözések miatt, ez Újhartyánon is érezhető. A korszerkezet struktúráját tekintve a növekvő számú fiatal aktív korúak mellett az időskorúak száma is emelkedni fog a jövőben, amely a település számára kihívást fog jelenteni, szociálpolitikai szempontból.

A település etnikai struktúrája napjainkban sajátos képet mutat. A 2022-es népszámlálás alkalmával lehetőség volt a többszörös identitás vállalására, és ezzel a város polgárai igen nagy arányban éltek is. A népesség majdnem felének van német identitása elsődleges vagy másodlagos jelleggel. A németiség jelenléte fontos, identitásképző erő is egyben. A kettős identitás egyben a magas fokú asszimilációra is utal, ami logikusan következik a helyi németiség „szigetszerűségéből”.

A 2011-es népszámlálás során a lakosok 93,3 % valotta magát magyarnak, 40,1% németnek. A 2022-es népszámlálási statisztika szerint már csak 21,8 % valotta magát német nemzetiségűnek, amely drasztikus csökkenés a tíz évvel ezelőti adatokhoz képest.

A legutóbbi, 2024-es helyi önkormányzati választás alkalmával 2343 választópolgár közül mindössze 560 fő regisztrálta magát német nemzetiségi választópolgárként, ez 23%.

Újhartyán fejlesztésének legfontosabb stratégiai irányai

Újhartyán tulajdonképpen különösen kedvező helyzetben van a hasonló nagyságrendű és szerepkörű hazai településekkel összehasonlítva. A városi címre való kandidálást számos szempont indokolta, amelyek – akár elnyeri a városi címet a település idén, akár csak néhány év múlva találják a döntéshozók erre érdemesnek – a fejlődés jelentős erőforrásaiként jönnek szóba. A cím odaítélése esetén többlettámogatásra, illetve központi szerepköreinek megerősítésére számíthat, míg sikertelenség esetén a kritikaként megfogalmazott hiányosságok fejlesztési irányokként is szolgálnak.

Újhartyán mindenekelőtt méreteit messze meghaladó gazdasági szerepkörökkel rendelkezik, amely önálló ipari parkban, ebből fakadó adóerőben, valamint számottevő munkaerővonzásban és igen kedvező foglalkoztatási helyzetben nyilvánul meg.

Ezen gazdasági erő birtokában a település képes volt stabilizálni demográfiai helyzetét úgy, hogy voltaképpen nem tartozik bele közvetlenül sem Budapest, sem Kecskemét agglomerációs zónájába. Népességszáma mégis enyhe gyarapodást mutat. Fontos demográfiai erőforrásnak tekintjük a német nemzetiségi jelleget, különösen annak térségbeli egyedisége okán.

A település igen jelentős sikereként értékelhetjük azt, hogy képes volt megújítani és minőségében fejleszteni alapszintű intézményhálózatát. Ezzel fokozatosan erősítette térségi humánszolgáltató jellegét, amellyel valódi központi szerepkörök alapjait rakta le.

Milyen fejlődési irányok prognosztizálhatók Újhartyán esetében?

Először is fontos leszögezni, hogy – bármily lehangoló is ez a megállapítás bármely település közössége számára – sorsuk igen korlátozott mértékben van csak saját kezükben, azt markáns módon határozza meg az európai és hazai makroterek általános fejlődési iránya és dinamikája. A stratégia jó eséllyel abból indulhat ki, hogy mind Európa, mint Magyarország növekedése meglehetősen visszafogott marad a következő években, de ezek a korlátozott növekedési impulzusok térben koncentráltan lépnek majd fel. Ami a hazai léptéket illeti, egyértelműen látszik, hogy az ország tartósan kettészakad a globális gazdaságba bekapcsolódni képes és arra képtelen terek ellentétére. Újhartyán szerencséjére a növekedés-intenzív gazdasági tér, amelynek centruma a főváros és az ország északnyugati térségei, az M5 autópálya mentén délkeleti irányba terjed ki. Ebben igen nagy szerepe van a Kecskemét körül formálódó új beruházási pólusnak, amelyet többek között éppen Újhartyán szűkebb térsége kapcsol össze a fővárosi agglomerációval. Mivel a korábbi gazdasági centrumok környezetében egyfajta telítődés, a munkaerőpiaci kínálat beszűkülése tapasztalható, feltételezhető ennek a keleti eltolódásnak a felgyorsulása. Újhartyán meglévő adottságai (a gazdaság fejlődésében kulcsszerepet játszó klaszterhatások miatt) ezt a hatást vélhetően képes lehet kiaknázni. Ennek alapvetően két feltétele van: a munkaerőkínálat számszerű bővítése és minőségi fejlesztése, valamint a befektetőbarát környezet fenntartása.

Ebben a munkában jelentős mérföldkőnek számított a 2013-as esztendő. Ebben az évben nyertük el a Befektetőbarát település díjat.

2013-ban indította el a Nemzeti Külgazdasági Hivatal a HITA a Befektetőbarát Településekért Programot. A programban Újhartyán is részt vett. Ennek keretében készült el a befektetésösztönzési stratégia, melyben felmértük és értékeltük a település adottságait, előnyeit,

hiányosságait, és ezek alapján meghatároztuk, hogy mely ágazatokra fókuszálunk, honnan várjuk a befektetőket.

Az Önkormányzatunk a Nemzeti Külgazdasági Hivatallal kötött együttműködési megállapodás értelmében elkészítette az ipari park és a település gazdasági stratégiáját. A Befektetőbarát településekért programban nyújtott teljesítmény alapján elnyertük a Befektetőbarát Település címet, valamint az elkészített stratégiák közül a legjobb Stratégia díjat vehettük át.

Számolni kell továbbá (részben a fentiekből adódóan) a népességszám határozott növekedésének megindulásával. Gyakorlatilag akár az intézmények megtartása, akár a gazdasági szerepkörök hosszú távú fenntartása irányából indulunk ki, a demográfiai gyarapodás feltételként, ezáltal elérendő célként is jelenik meg. Várható, hogy a hazai lakosság mobilitásának jelenleg is tapasztalható növekedése hamarosan beköltözők potenciális célpontjává teszi a települést, az elmúlt évtizedben tapasztaltnál jelentősebb mértékben. Ezt a tendenciát nem csak kezelni, hanem a település közösségének érdekében térben és szerkezetében is befolyásolni szükséges. Újhartyánt épített környezetének rendezett állapota és a település alrendszerének hatékony működése alkalmassá teszi a betelepülők fogadására, akiknek érkezését elő kell segíteni. Ennek fontos feltétele a városiasodás szintjének további növelése, például közparkok létrehozása, a közszolgáltatások színvonalának további emelése. A település növekedésének elősegítésére megfelelő kertvárosias beépítési övezeteket kell kijelölni. Rendezési terv felülvizsgálata 2024. szeptemberébe fejeződött be, ami egy átfogó, 16 területet érintő módosítást tartalmaz, illeszkedve a település igényeihez.

Fontos fejlesztési feladat lesz a közeljövőben a betelepülők integrálása. Ennek első lépésében meg kell határozni azt a betelepülési ütemet, amely még nem veszélyezteti az egyensúly fennmaradását. A betelepülőket szervesen be kell kapcsolni Újhartyán közösségi életébe – amelynek további fejlesztése szintén indokolt – támogatni kell az alulról jövő kezdeményezéseket, erősíteni kell a civil szerepvállalást és célzott programokat kell indítani annak érdekében, hogy az itt lakók települési felelősségvállalásának szintje magasabb legyen, és hogy az újonnan jöttek is minél nagyobb számban kerüljenek be Újhartyán aktív és felelős polgárainak körébe. Ennek kapcsán jó iránynak tűnik a német nemzetiségi jelleg kidomborítása, annak erősítése a jövőben is követendő cél lehet. A német nyelv ismeretén keresztül egyébként ennek konkrét, realizálható gazdasági előnyei is lehetnek. Szintén fontos integráló elem lehet a sport, amelynek tömeg-jellegét érdemes hangsúlyozni és fejleszteni, az a fizikailag és mentálisan egészséges közösség formálása érdekében.

Kulcskérdés lehet a település számára, hogy nyílik-e reális esély arra, hogy népességét, annak jövőbeni bázisát, fiatal polgárait megtartsa. E tekintetben mérete miatt nem indul előnyös helyzetből, a közép- és felsőfokú oktatási részvétel miatt a fiatalok erőteljes mobilitási motivációt nyernek. A közösségfejlesztés egyik lehetséges sikerkritériuma lehet, hogy közülük fiatal felnőttként hányan maradnak, illetve térnek vissza. Az ezt elősegítő települési támogatási politika minél hamarabb kimunkálendő, amiben már tett előrelépést a képviselő-testület és megteremtette az első lakáshoz jutok támogatási rendszerét.

Noha Újhartyán adottságai alapvetően a kínálatorientált fejlesztési stratégiát folytat, érdemes azonban számba venni a lokalitást erősítő lehetőségeket is. Az egyik ilyen probléma, amelyre a településnek középtávon reagálnia kell, az a fenntarthatóság kérdése. Ennek kapcsán az iskola

energetikai fejlesztése jó irányba tett fontos lépésként értékelhető, de általában véve megfontolandó a megújuló energiaforrások köz- és magáncélú felhasználásának elősegítése, a fenntarthatóbb energiamérleg megteremtésének kísérlete. Szintén érdemes fontolóra venni az urbanizációval párhuzamosan a minőségi élelmiszertermelés és -fogyasztás elősegítését, a helyi termelők és fogyasztók összekapcsolásának elősegítését.

A humán szolgáltatások terén az előbbiekkal összefüggő cél a minőség további fejlesztése. Ilyen terület lehet az egészségügyi szakellátások meghonosítása az Egészségház bázisán, vagy az óvodai és alapfokú nevelés szolgáltatási körének további bővítése, a bölcsőde további bővítése illetve a kulturális funkciók erősítése új művelődési központ építése.

A kiváló közlekedési kapcsolatok a térségi energiákkal elegyítve olyan adottságot biztosítanak, amely turisztikai hasznosítása is átgondolható, -gondolandó. Az eddig jellemző átutazó, megszálló tranzit turizmust kistérségi összefogással aktív szabadidős és sportturizmussá (kerékpározás, lovaglás, túrázás) fejleszthető.

Az eredményes középtávú gazdasági fejlődés, erősödés érdekében a Város lakosságszámának növekedése szükséges. A középtávú cél 4000 -5000 fő közötti település lélekszámának elérése, de ezen lélekszámot nem lenne célszerű átlépni, mert a jelenlegi infrastruktúrán kerülne veszélybe. Ezen lélekszám megcélzását több szakértői tanulmány is alátámasztotta.

Újhartyán kisközpont

Újhartyán kisközponti funkcióinak és lehetőségeinek vizsgálata megkívánja egyrészt az urbanizáció és a társadalmi-gazdasági fejlődés területi vonatkozásai, másrészt a feladatellátás és az együttműködés oldaláról történő megközelítéseket, az összefüggések együttes feltárásával. A részben horizontális, részben vertikális fókuszálás olyan metszéspontokat rajzol ki, amelyek megadják az egyes feladatellátások és együttműködések területi és igénybevételi hatókörét, az egyes funkciók vonzását, a központi szerepek területiségét.

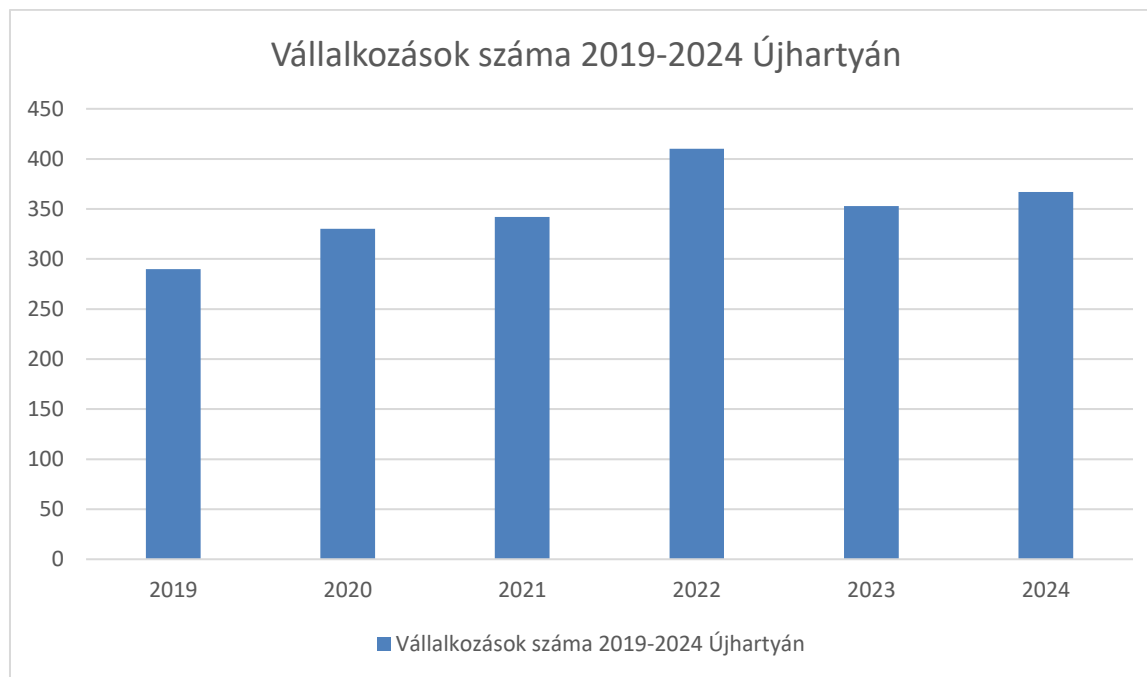
II/2. INFRASTRUKTÚRA

Az infrastrukturális feltételek differenciáltan jelennek meg. A vízellátás összességében megfelelő, a szennyvízelvezetés a teljes közigazgatási területen megoldott és az összes ingatlan rákötött. A közlekedésben megfelelő kiépítettségű. Az alap infrastruktúra képes a jelenlegi lakossági igényeken túl kielégíteni az Ipari, Szolgáltatási szektor igényeit is, mivel az ipari park az elmúlt évben külön vízkutat kapott, leválasztva a lakossági vízhálózatról. Cél az ipari park szennyvízelvezetésének leválasztása a lakossági hálózatról, így a fogóban lévő jelenlegi szennyvíztisztító kapacitás több évre tudja biztosítani a lakossági, akár megnövekedett lakossági igényeket is. A meglévő infrastruktúra lehetőséget ad a kapacitás fejlesztésére. Középtávon az igények kielégíthetőek a jelenlegi kapacitások bővítésével. A Város közvetlen közelében Déli irányból egy 120 KV-os távvezeték biztosíthatja a megnövekedett elektromos energiaellátást, a Hernádi út mellett rendelkezésre áll terület, átdó állomás létesítése. A Földgáz ellátást Középnymású hálózat bővítésével lehet biztosítani. A városi víz, szennyvíz telepek kapacitása megfelelő, szüksége esetén gépészeti kapacitással bővíthető. Az informatikai hálózatok megfelelő kapacitást biztosítanak.

II/3. GAZDASÁG

A település gazdaságában a GDP-hez való hozzájárulásban az iparnak, mezőgazdaságnak és a szolgáltatási szektornak – ebben elsődlegesen az ipari parkhoz is kapcsolódó kereskedelemnek és könnyűipari tevékenységnek – van jelentősebb szerepe.

A településen a vállalkozások száma az alábbiak szerint alakult:

Az Önkormányzat adóerőképesség növekedése, amely mutatja a gazdasági növekedést is:

Leválogatás éve	Leválogatott adóalap összeg	Adóerő képesség összege	Település lakosságszáma	1 főre jutó adóerőképesség
2015	22 247 400 165 Ft	311 463 602 Ft	2782	111.956
2016	22 638 961 565 Ft	316 945 462 Ft	2764	114.669
2017	23 272 543 204 Ft	325 815 605 Ft	2793	116.654
2018	23 478 065 211 Ft	328 692 913 Ft	2801	117.348
2019	27 651 270 223 Ft	387 117 783 Ft	2795	138.503
2020	31 119 391 393 Ft	435 671 480 Ft	2807	155.208
2021	39 214 784 662 Ft	549 006 985 Ft	2841	193.244
2022	40 945 862 312 Ft	573 242 072 Ft	2880	199.042
2023	46 379 484 751 Ft	649 312 787 Ft	2912	222.978

II/4. IPARI PARK

M5 Ipari park Újhartyán néven kapott engedélyt, ami Nemzeti Ipariparkhálózat része. M5 Ipari park címmel rendelkező, Nemzetipark hálózat részét képező ipari terület teljes közműellátással rendelkezik. Az Ipari Park fejlesztése meghatározó szerepet tölt be a foglalkoztatás szempontjából. 2002. évben készült tanulmány az ipari park fejlesztése és foglalkoztatás elősegítésére, melyről szóló szakértői vélemény alapján Újhartyán település fejlődési potenciáljának, adottságainak meghatározására alapozva, a település fejlesztésének nem szokványos, hanem Magyarországon újszerű, az új Nemzeti Fejlesztési Terv célkitűzésével összhangban álló és a nemzetközi sikeres gyakorlatnak megfelelő stratégiáját fogalmazza meg. 2024. évre az ipari park terület kihasználtsága megközelíti a 75%-ot.

A Kutatási-Fejlesztési és Innovációs Park létesítésének céljai

Nem nélkülözhető továbbá a fejlesztési programban hangsúlyozott - „a telephelyi tényezők célzott erősítését” szolgáló - humán-erőforrás és az innovációs menedzsment alprogramok ismerete és a lehetőségek, szükségek, tennivalók részletesebb kidolgozása.

Mivel az emberi erőforrás minősége, a meglévő és fejlesztendő tudásbázis a tudáspark létrejöttének egyik legfontosabb tényezője meghatározandó annak mennyiségi és strukturális jelenléte a régióban, ill. a vonzáskörzetben. Mivel a park nem egyetemi tudományparkká, sokkal inkább technológiai parkká válhat, nélkülözhetetlen a felkészülés, a felkészítés, a tudásbázis növelése a közoktatás részeként éppúgy, mint a képző, szak- és átképző intézményekkel létrehozott kooperációkra építve. Nem jöhet létre, ill. nem lehet életképes egy olyan technológiai park, mely nem készül tudatosan előre a szakemberképzésben az innovációs képességet, kreativitást fejlesztő műhelyek kialakításán és az idegen nyelvek ismeretén túl a környezettudatos gondolkodásra és életmódra neveléssel. A vállalkozói kör innovációs képességének erősítése a parkfejlesztés és működés során, hosszú távon szükséges feladata a parki menedzsmentnek. Mivel a térségben, ill. országosan is a KKV-k „helyzetbe hozása” az innovációs jövőkép egyik kritikus eleme célszerű lehet a KKV-k technológiai szükségleteinek, továbbá az egyetemi központok kutatóbázisainak együttműködésének aktivitását felerősítendő koncentrálni az erőforrásokat, a meglévő adottságok továbbfejlesztésével.

II/5. FOGLALKOZTATOTTSÁG

A munkanélküliség sohasem jelentett igazán jelentős kihívást a város életében. A gazdasági válság és a háborús helyzet hatására magas infláció sújtja az országot, a statisztikát tekintve a munkanélküliség arány 2022-től ismét emelkedést mutat, a KSH adatai alapján 2024-ben 4,7 % a munkanélküliség Magyarországon.

A nyilvántartott álláskeresők száma Újhartyánban 2019-től csökken, a gazdaságilag aktív lakosság számára vetítve 3 % alatti igen kedvező munkanélküliségi rátát jelent ez, 35-39 embert érint a városban. Ennek megfelelően a közfoglalkoztatás nem jelentős a városban.

A gazdaságilag aktív lakosok számának aránya 57 %, a nyugdíjas korosztály a teljes lakosság 20 %-os aránya, a 0-17 év közöttiek szintén 20 %. Több évtizeddel ezelőtt a helyi lakosság

40%-a mezőgazdaságban talált megélhetést, és 30-30% volt a két másik nagy szektor részesedése. A mezőgazdaság, mint munkaadó mára lényegében eltűnt Újhartyánból.

A stabil és magas szintű foglalkoztatás már csak azért is figyelemre méltó eredmény, mert a gazdaság szerkezete jelentős átalakuláson megy keresztül a világgazdasági szinten zajló folyamatok eredményeként.

II/6. ADÓPOLITIKA

A város adó politikájának kialakításánál fontos szempont, hogy a városban élők, a működő vállalkozások adóterhei úgy jelenjenek meg, hogy sem a lakosság, sem a gazdasági társaságok ne érezzék azt teljesíthetetlen tehernek, de a város helyi adóból származó bevételei lehetőséget nyújtsanak a biztonságos fenttartásra és a megfelelő ütemű fejlődésre.

A településnek különböző helyi adó típusok kivetésére van lehetőség:

1. építményadó, vagyoni alapú adó
2. telekadó, vagyoni alapú adó
3. magánszemélyek kommunális adója
4. helyi iparüzési adó
5. idegenforgalmi adó

Az Önkormányzat adópolitikájában az adó kivetésének lehetősége és azok mértékének meghatározása a képviselő testület döntése alapján lehetséges. A gazdasági helyzet ismeretében szükséges rendszeresen azt felülvizsgálni és az Önkormányzat költségvetésének igénye szerint meghatározni. Az adórendelet felülvizsgálatát minden évben meg kell tenni.

Az adórendelet felülvizsgálat során az adóerő képesség, valamint az adóbevétel nagyságának szükségessége mellett figyelembe kell venni a lakosság anyagi teherviselési helyzetét, valamint a szociális helyzetet is. A működő vállalkozások adóterheinél figyelemmel kell venni, hogy a gazdasági környezet hatásai, és az adóterhek, a középtávú működésükre negatív hatással ne legyenek, valamint ne legyen gátja a vállalkozás fejlődésének.

Az adók meghatározásánál, ahol lehetséges a sávós, többkulcsos rendszert kell alkalmazni a tételes, vagy egyösszegű adó meghatározásával szemben, figyelembe véve az adóterhek meghatározásánál leírtakra.

Az építményadó megállapításának alapja az ingatlan elhelyezkedése, használati módja és tulajdon jellege. Az adó alapja az építmény négyzetméterben számított hasznos alapterülete. Magánszemélyek esetében a szociális és családi helyzet lehetőséget ad kedvezmény megadására.

A **telekadó** megállapításának alapja az ingatlan elhelyezkedése, használati módja és tulajdon jellege. Az adó alapja a terület négyzetméterben számított hasznos alapterülete.

A **magánszemélyek kommunális adójának** mértékénél a településen élők általános gazdasági helyzetét is figyelembe kell venni.

Az **iparüzési adó**, a helyi adók rendszerében az önkormányzatok által a leginkább állandó jelleggel alkalmazott közteher. Helyi iparüzési adót köteles fizetni az a vállalkozó, akinek a székhelye vagy a telephelye az adott önkormányzat területén található, és ott *vállalkozási (iparüzési) tevékenységet* folytat részben vagy egészben. 2023.01.01-től a kisvállalkozóknak lehetőségük van választani egy új, egyszerűsített adóalap szerinti adózást, melynek feltétele, hogy az éves bevétel nem haladhatja meg a 25 000 000 Ft-ot. A HIPA vagy az Egyszerűsített IPA választása a vállalkozás joga.

Idegenforgalmi adó kivetésénél adókötelezettség terheli azt a magánszemélyt, aki - a Htv. szabályai szerint - nem állandó lakosként a Város közigazgatási területén legalább egy vendégéjszakát eltölt.

Az alkalmazott adónemek és azok mértékének meghatározásakor a felsőbb jogszabályok kötelező figyelembevétele mellett, az adóalanyok működési és fejlesztési lehetőségeit is figyelembe kell venni az Önkormányzat költségvetésének helyzetét messzemenően szem előtt tartva.

III. FEJEZET FEJLESZTÉSI TERÜLETEK, BŐVÍTÉSEK

III/1. AZ ÖKO TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK ÖSZTÖNZÉSE

Az ökoturizmus kifejezés a természeti értékekre alapozó, a természet értékeit tiszteletben tartó turisztikai programlehetőségeket jelenti, Újhartyán tekintetében leginkább az ún. bakancsos-, lovas-, kerékpáros- és horgászturizmust. Ezen szolgáltatáskategóriák egy fejezetben történő kezelése a köztük található összefüggések miatt indokolt.

A kistérség csaknem minden települése mentes a jelentős környezeti terhelést okozó ipari tevékenységektől, a természeti környezet és a jelenleg gazdasági hátrányként, lemaradásként értelmezett gyenge, kiépítetlen infrastruktúra az ökoturizmus szempontjából akár előnnyé is válhat.

Jelenleg a természeti környezet nyújtotta lehetőségeket nem, vagy csak alig használja ki a kistérség, köztük Újhartyán települése.

Az **ökoturizmus** fellendítése érdekében szükséges az ökoturizmusra alkalmas területek helyreállítása, kiemelten kezelve a túraútvonalak, kilátók, pihenőpontok, bemutatóhelyek kialakítását, felújítását.

2024-ben ezen a területen sikerült előre lépnünk. Újhartyán Város Önkormányzata sikeresen pályázott a VP6-19.2.1.-33-6-20 kódszámú, Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület - Helyi turisztikai kínálat bővítése című pályázati kiírásra.

A Turisztikai körséta a településen, a kerékpáros turizmus fejlesztése című fejlesztés során a következő célok megvalósulását tűztük ki.:

Jöjjön létre a

- helyi értékeket bemutató, turisztikai szempontból is meghatározó körséta a településen.
- Fejlődjön a kerékpáros turizmus, telepítsünk a városban E-bike töltő és kerékpáros szervízállomásokat.
- Legyenek OKOS pontok és okospadok a településen.
- A fejlesztések épüljenek az aktív helyi közösségekre, a helyiek erőforrásaira, melyek között a helyi kultúra a legfőbb érték.
- Járuljanak hozzá a település identitásának, a társadalmi tőkéjének az erősítéséhez, hiszen ez jelentősen hozzájárulhat a település általános vonzereje, versenyképessége növeléséhez.

A megvalósítás során elkészült az a hat állomásból álló, a város történelmi központjától induló turista útvonal, mely a 3000 lépés Újhartyánon, múltidéző körséta nevet kapta.

Az állomásokon végig haladva megismerhetik Újhartyán újkori történetét, érdeke információkat tudhatnak meg a település múltjáról.

500 példányban elkészült az az 52 oldalas kiadvány, mely magyar, német és angol nyelven vezeti végig a látogatókat a túra útvonalán.

A szerkesztése során arra törekedtünk, hogy az ismeretek mellett, játékos logikai feladatok is gazdagítsák az itt szerzett élményeket.

A vidékre érkező turistának – bel- és külföldinek egyaránt – igénye, hogy a táj természetes valóságában nyíljon meg előtte. Az emberi beavatkozás maradjon oly minimális, hogy a látogatónak ne tűnjön fel. Ugyanakkor a szolgáltatások száma és minősége legyen megfelelő és igényes.

Ehhez fel kell mérni a meglévő gyalogos és kerékpáros túraútvonalakat, ezeket – szükség esetén – fel kell újítani, és további fejlesztések mellett rendszerbe kell szervezni a különböző közlekedési eszközöket használók, eltérő érdeklődéssel rendelkezők számára. Célszerű tematikus túraútvonalak (pl.: geológia, növénytan tanösvények) kialakítása is. Szükséges a túraútvonalak folyamatos karbantartása is.

A **túraútvonalak** mentén információs, a látványosságok közelében pedig bemutató táblákat kell elhelyezni, amelyek személyzet nélkül is funkcionálnak. Szükséges továbbá megfelelő promóciós és információs kiadványok (pl.: aktuális turistatérképek) elkészítése több nyelven is, melyek kifejezetten az ökoturisztikai programlehetőségeket mutatják be.

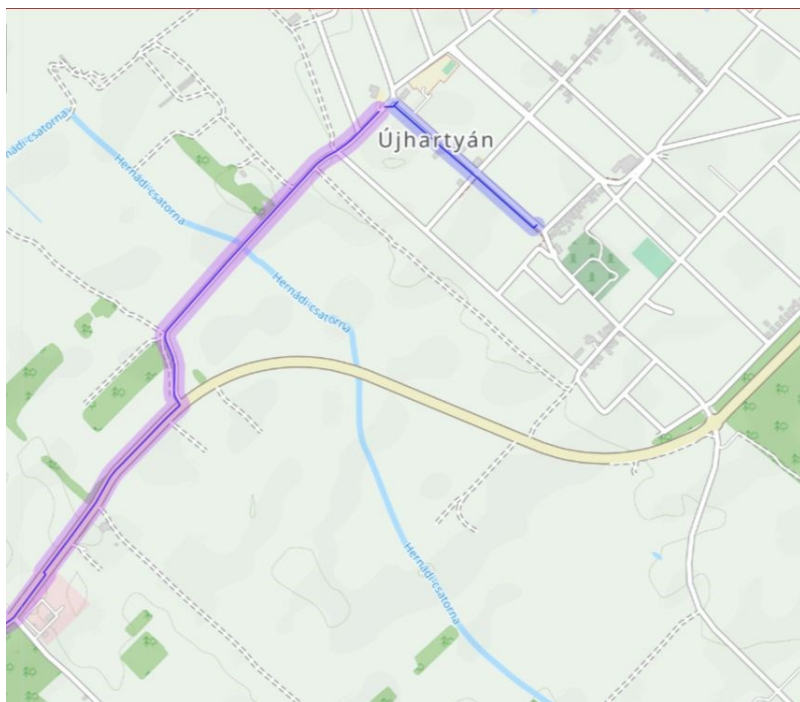
A **kerékpározás** környezetbarát közlekedési mód és turisztikai vonzerő is egyben. A bringakörút kiépítését követően a háttértelepülések látnivalói, értékei felé vezető kerékpárutak megépítése szükséges, melyek jelenleg hiányoznak. A megye egész területén érdemes elsőbbséget adni azoknak a kerékpárútvonal-fejlesztéseknek, amelyek hosszabb, összefüggő

szakaszok kialakulását teszik lehetővé, illetve turisztikai attrakciók helyszíneihez vezetnek. Szükséges továbbá a kerékpáros útvonalak mentén, a kerékpáros turizmushoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások elterjesztésének támogatása, mint például a kerékpárköcsönzés, illetve a szervizelés. Emellett ugyanitt szükséges az útbaigazító táblarendszer kiépítése, a pihenőhelyek, és fotópontok kialakítása is.

Az elmúlt ciklus kiemelkedő, térségi szinten is meghatározó beruházása a „Újhartyán-Dabasi Szőlők közötti kerékpárút építése” című projekt volt. A fejlesztésnek köszönhetően kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza: 1817 m. A kerékpárút területének szelvéig a csatlakozó utak, földutak szilárd burkolattal való kiépítése is megtörtént.

A célunk a település központi, valamint a lakott területen kívül elérhető lakott településrészei közötti kerékpárforgalmi útvonal kialakítása volt.

A fejlesztés eredményeként biztonságosabbá vált a kerékpáros közlekedés a településrészek között, csökkent a károsanyag kibocsátása, számottevően nőtt a városi aktív rekreációt is szolgáló kerékpárhálózat nagysága.

Újhartyán épített kerékpárútjai

A 2023-ban átadott kerékpárút, mely Újhartyánt összeköti Dabassal, nagyon jó alapja a településközi és a településen belüli helyi forgalmi és a turisztikai igények kielégítésének. Ezen felül a már meglévő hálózatok, folyamatos bővítésre szorulnak a közelben lévő kirándulócélpontok felfűzésével. A kistérségi hálózat részeként megvalósuló kerékpárutak megteremthetnék a kapcsolatot a szomszédos régiók felé is. (kerékpáros turizmus)

Ebben a ciklusban fontos lenne a kerékpárúthálózat további fejlesztése, a települések közötti újabb nyomvonal kialakítása. Jelentős lépés lenne a Hernád és Újhartyán, valamint a Kakucs és Újhartyán települések közötti kerékpárút kialakítása.

Turisztikai szempontból szintén jelentős előrelépést jelentene a Pusztatemplom felé vezető út kiépítése is.

A térség erdős területei, mezői kedvező lehetőséget nyújthatnak a vadászturizmus fejlesztése számára.

A magyar **lovak tradíciók** és a megye természeti környezete igazi vonzerőt jelenthet Európalovak társadalma számára. A településünkön jelenleg többlovak turisztikai létesítmény található. Alovak központok nagysága és színvonala azonban nagyon eltérő, a vállalkozások döntően futószárazással, rövidebb távú túralovagoltatással, csillagtúrázással foglalkoznak. Alovak központok nagy része ma még nem tud szállást vagy vendéglátást biztosítani a vendégeknek, ezért ösztönözni kell alovak központokra alapozó színvonalas szálláshelyek kialakítását. A legnépszerűbb és legjobban jövedelmező (többnapos) túralovaglás egyelőre csak elképzelés. Ennek egyik oka, hogy problémát jelent a többnapos lovastúra-útvonalak kialakítása, hiszen a területek jelentős része magánkézbe került. A régi, kipróbált útvonalakat tehát újra kell szervezni.

III/2. A FALUSI TURIZMUS FEJLESZTÉSE

Újhartyán Város fontos turisztikai vonzerejét képezik a vidéki, falusi térségekhez kötődő, területileg kevésbé koncentrált jellegű turisztikai attrakciók: a természet viszonylagos háborítatlansága, a máig megőrzött, sokszínű tradíciók, a vidéki élet vonzása. A falusi turizmus fejlesztése jellemzően helyi kezdeményezésekből táplálkozik, a jórészt spontán fejlődés jelentős lakossági aktivitáson alapul. A falusi turizmusból származó bevételek fontos jövedelmi forrást jelenthetnek a vidéki térségben élők számára, azonban e fejlesztések esetében is fontos a térségi szereplők közötti együttműködés.

A falusi turizmus fejlesztési igénye két összetevőből áll:

Egyrészt szükséges megteremteni a település egyedi arculatát, azonosítani a térségbeli egyedi attrakciókat, erősíteni a helyi identitástudatot.

Másrészt a falusi turizmus magában foglalja a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását, színesíti a szálláshelykínálatot, és ezzel alternatív bevételi forrást jelent az ott élők számára.

Ezen komplexitás tekintetében a falusi turizmus még nem tölti be a kívánatos szerepet. Kitorési pontot jelenthet a térségek számára a megfelelő minőségű és mennyiségű szálláshelyek fejlesztése, új, piacképes kínálatok kimunkálása, a fejlesztési törekvések összefogása, ezzel komplex falusi szolgáltatási ellátórendszer kiépítése.

A gasztronómiai turizmus lehetőséget nyújt Újhartyán számára, hogy kiemelje helyi kulturális és kulináris örökségét, növelje a település turisztikai vonzerejét és gazdasági bevételeit. A helyi ételek bemutatása, gasztronómiai rendezvények szervezése, főző workshopok és gasztronómiai túrák mind hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a település vonzó turisztikai célponttá váljon. Ezenkívül a helyi vendéglátóhelyek fejlesztése és a megfelelő marketing stratégiák alkalmazása segíthetnek abban, hogy Újhartyán sikeresen pozicionálja magát a gasztronómiai turizmus piacán.

A gasztronómiai turizmus jelentős lehetőségeket rejt magában Újhartyán számára, különösen a helyi kultúra és hagyományok bemutatása révén.

1. Helyi ételek bemutatása

Német Nemzetiségi Ételek: A település német nemzetiségi háttérével különleges helyi ételeket kínálhat, amelyek vonzóak lehetnek a turisták számára.

Helyi Termékek: A helyi gazdaságok és kézművesek által készített termékek, mint a sajtok, mézek, lekvárok bemutatása és kóstoltatása.

2. Gasztronómiai Rendezvények és Fesztiválok

Gasztronómiai Fesztiválok:

Éves fesztiválok és rendezvények szervezése, amelyek során a látogatók megismerkedhetnek a helyi gasztronómiai különlegességekkel.

Kóstoló estek:

Rendszeres kóstoló estek szervezése helyi éttermekben és vendéglátóhelyeken, ahol a látogatók megkóstolhatják a helyi konyha specialitásait.

3. Gasztronómiai Túrák és Workshopok

Gasztronómiai Túrák:

Szervezett túrák, amelyek során a látogatók különböző helyi éttermeket, gazdaságokat és kézműves műhelyeket látogatnak meg, és közvetlenül megismerkedhetnek a helyi ételek készítésének folyamatával.

Főző Workshopok:

Főzőtanfolyamok és workshopok szervezése, ahol a látogatók megtanulhatják a helyi ételek elkészítésének fortélyait, és aktívan részt vehetnek a főzésben.

4. Helyi Éttermek és Vendéglátóhelyek Fejlesztése

Helyi Konyha Fejlesztése: A helyi éttermek és vendéglátóhelyek támogatása és fejlesztése, hogy autentikus és minőségi ételeket kínáljanak a látogatóknak. Ez magában foglalhatja a helyi alapanyagok használatát, a hagyományos receptek alkalmazását és a vendéglátás színvonalának emelését.

Gasztró-turizmus Csomagok: Különleges turisztikai csomagok kialakítása, amelyek gasztronómiai élményeket kínálnak, beleértve a szállást, étkezést és különböző gasztronómiai programokat.

5. Marketing és Promóció

Online és Offline Promóció: A gasztronómiai turizmus népszerűsítése különböző marketingcsatornákon keresztül, beleértve a közösségi médiát, weboldalakat, turisztikai brosúrákat és rendezvényeket.

Fontos foglalkozni és megteremteni az ökoturizmust alapjait is, mint a „bakancsos, lovas, kerékpáros, horgász-turizmust”

III/3. A VADÁSZTURIZMUS FEJLESZTÉSE

Településünkön a területi adottságok miatt nagy hagyománya van a vadászatnak, vadgazdálkodásnak. A nagy kiterjedésű összefüggő erdők, ligetek, lápos területek, legelők vadeltartó képessége kiváló, ezért a vadászatban, vadgazdálkodásban rejlő lehetőségek jobb kiaknázása gazdasági kitörési pontot jelenthet a megye számára. Érdemes ezt a lehetőséget a turisztikán belül is kiemelten kezelni. Amellett, hogy a vadászturizmus fejlesztése az egész megye számára kitörési lehetőség.

A vadászat és vadgazdálkodás területén történő fejlesztések a gazdaság több területén is kifejtik hatásukat, kapcsolódnak az idegenforgalomhoz és a mezőgazdasághoz is egyaránt. A fejlesztések mindkét ágazat eredményességének javulásához hozzájárulhatnak. A gazdaságban jelentős bevételt képez már most is a külföldiek vadásztatása és a vadhús értékesítése is.

A vadászati ágazat jövedelemtermelő és munkahelyteremtő jellegét a kapcsolódó vadászturizmus fejlesztésével lehet leghatékonyabban erősíteni. A vadászvendégek megfelelő elhelyezéséhez célszerű bővíteni a már meglévő kiszolgálási kapacitásokat (programszervezők, vadászházak). A vadászházak könnyebb elérhetősége és magasabb komfortfokozatának megteremtése érdekében ki kell építeni a kapcsolódó infrastruktúrát is, figyelve ugyanakkor arra, hogy az ne károsítsa a természeti környezetet.

III/4. REL- AZAZ RÖVID ELLÁTÁSI LÁNCOK FEJLESZTÉSE

Mi is az a REL?

Napjainkban Magyarországon is egyre fontosabb az embereknek, hogy minél egészségesebben és környezettudatosabban juthassanak hozzá az alapvető élelmiszerekhez vagy mindennapi tárgyaikhoz. Európa nyugati országaiban már a 70-es évektől terjedni kezdtek az úgynevezett rövid ellátási láncokat előtérbe helyező kezdeményezések, melyeknek lényege, hogy a szűk környezetben megtermelt, előállított ételmet, illetve kézműves termékeket közvetlen a gazdától, kézművesektől szerezzék be szervezett módon. Tehát a REL-ek lényege, hogy helyit vásároljunk, sokszor általunk ismert emberektől, ezzel is segítve őket.

Milyen előnyei vannak?

- A mindennapjainkban érezhető klímaváltozás miatt kiemelten fontos, hogy környezettudatosan vásároljanak az emberek, erre tökéletesen alkalmas ez a rendszer, hiszen kikerülve a hosszú ellátási láncokat, ahol többszöri csomagoláson és utaztatáson esik át a termék, itt közvetlenül az iparostól/gazdától szerezhethjük be, amit szeretnénk, ezzel is csökkentve a bevásárlás ökológiai lábnyomát. Szintén idevehetjük, hogy nagymértékben csökkenthető az élelmiszerpazarlás.
- Bizonyos kosárközösségekben (a REL-ek egyik típusa) lehetőség van arra, hogy a termelők olyan vállalatot tegyenek, aminek köszönhetően a vásárlók személyesen is megtekinthetik, hogy állítják elő vagy termelik meg azt, amit éppen meg szeretnének vásárolni tőlük. Ez szorosabb bizalmi kapcsolatot épít ki vevő és eladó közt, valamint ténylegesen ellenőrizhető, hogy az adott termék valóban bio módszerrel lett előállítva, esetleg igény szerint, hogy valóban vegán-e a megvenni kívánt termék. Egyes helyeken ilyen látogatási napokon ki is lehet próbálni, hogyan is lehet elkészíteni az adott terméket (pl. szörp vagy lekvár előállítása), ami szintén a bizalmat erősíti.

- Az egészségügyi hatása is fontos tényező, hiszen az elmúlt 2 évben jól látható, hogy akár az Ukrajnából behozott alapanyagokat is felhasználják a különböző nagyvállalatok, hogy abból állítsanak elő élelmiszert. Ezek kivétel nélkül ellenőrizetlen helyről és minőségben érkeznek ide hozzánk és rengeteg olyan vegyszerrel kezelik őket, melyeket az Unióban már betiltottak, hiszen rákkeltőek vagy más egészségügyi kockázatot jelentenek. Ezzel szemben, ha a REL-eken keresztül szerezzük be az alapvető élelmiszereinket, akkor tudhatjuk, hogy azt úgy termelték, hogy kötelezően be kellett tartaniuk a gazdáknak az Európai Unió szigorú előírásait, így jóval egészségesebb élelmiszert megterelve, mint az import kínai vagy már az említett ukrán.

Kivitelezés/benne rejlő lehetőségek

Több formája is van a REL-ek működésének az országban, de mindig az adott településhez/környékhez alkalmazkodva. Esetünkben is ajánlatos, hogy ez egy kistérségi kezdeményezés legyen, hiszen úgy tudunk bevonni minél több termelőt és akkor tudjuk maximalizálni a vásárlóközösség méretét. Van példa az országban arra, hogy külön kiskereskedelmi egységet üzemeltetnek arra, hogy ott árulják a helyi termékeket, de az én véleményem szerint ezt nálunk kicsit másképp kéne megvalósítani, azaz a helyi, már létező kisboltoknak megteremteni a lehetőséget, hogy ők is közvetlenül tudjanak hozzáférni egy adatbázishoz, ahonnan rendelhetnek olyan terméket, amit helyben készítenek és szeretnék azt a boltjukban is árulni. Ugyanezt az opciót megteremtve és népszerűsítve a vendéglátóegységek felé is, akik szintén sok alapanyagukat beszerezhetnék ezáltal a helyi közösségekből. Az önkormányzati közétkeztetést is be lehet vonni ide és ott is ösztönözni kell, hogy helyi alapanyagokból főzzenek a konyhákon. (Ezt Szentkirályon már alkalmazzák is)

A modernkorral szinkronban szükséges lesz olyan felületeket kifejleszteni, ahonnan kényelmesen lehet megrendelni, amit szeretnénk, ezeken a felületeken szerepeltetve minden olyan termelőt, aki szeretne tagja lenni ezeknek a bevásárló közösségeknek, így a résztvevőket ösztönözve arra, hogy minél jobb minőségben állítsák elő termékeiket. Ilyen felület lehet egy weboldal, de ami még praktikusabb manapság az a telefonos applikáció, amivel akárhol is vagyunk, össze tudunk állítani magunknak egy bevásárlólistát. Egy ilyen appon rengeteg lehetőségünk van osztályozni a termelőket, hogy azzal is könnyítsük a választás:

- Ételallergének szerint
- Vegán/vegetáriánus termékek szerint
- Ár szerint
- Népszerűség és visszajelzés szerint

Ezek mellett egy ilyen applikációban több más, hasznos funkciót is létrehozhatunk, hogy minél felhasználóbarátabb legyen, mint például:

- kommentelési és termékértékesítési funkciók- a termelővel való kommunikáció lehetősége
- heti rendszerességgel vásárolt áruk beállítása, és egyszerűsített rendelés
- esetleges akciók feltüntetése
- értesítés kérése kifogyott termék feltöltéséről
- átadási napokon a termékátvétel digitalizálása (a REL-ben dolgozók munkájának megkönnyítése)

Érdemes egy termékminősítési rendszert is kialakítani, már van is erre példa kosárközösségeknél, ahol figyelembe veszik a helyi tulajdonlás mértékét, az alapanyag származási helyét, a termelés módját, a feldolgozás módját, valamint a hulladékképződés mértékét és ezeket egy 5-ös skálán lehet feltüntetni, ezzel is segítve a vásárlók döntését.

A modern eszközök mellett ajánlatos az idősebbek miatt szórólapok készítése is és azok által biztosítani számukra a rendelés lehetőségét, valamint előadásokat szervezni, hogy felhívjuk az figyelmet a REL-ek hasznosságára és működésére.

Egy ilyen lánc fontos eleme, hogy megvalósítsuk a házhozszállítás lehetőségét, amit segítenek az online felületek és a szórólapok, hiszen amellett, hogy azok által lehetőséget adunk, hogy személyesen keressék fel a termelőket, azt is biztosítanunk kell, hogy miután összeállította a vásárló a kosarát, akár kihozathassa magához. Ehhez szükség lesz kezdésnél 1 rakteres autóra valamint 1 vagy 2 ember alkalmazására legalább a kiszállítási napokon, amiket a kiszámíthatóság jegyében hetente 1 vagy 2 nap rendszeresíteni kell. A kezdetekben nem feltétlenül kell kiszállítással kezdeni, hanem szintén heti 1-2 alkalommal átadónapokat szervezünk 1 bizonyos átadópontra, ez lehet településenként minden héten 1 nap vagy egy központi helyen heti 2-szer. Ilyen alkalmakkor kínáló/kirakodó napokat is szervezhetünk, ahol szintén akár személyesen is találkozhatnak a vevők és a termelők, ezzel az élményszerű termékbemutatóval ingyen reklámot generálva. Azonban mindenképp a házhozszállítási módszer az ajánlottabb, mivel manapság mindent, amit lehet házhoz rendelnek az emberek és az idősebbeknek is kényelmesebbé tehetjük a hétköznapiakat.

Amennyiben sikerül egy működőképes hálózatot létrehozni, annak újabb pozitív hatásai lehetnek amellett, hogy tudatosabb társadalomban élünk, mégpedig az, hogy egy ilyen biztosabb közeg ösztönzi a termelők vállalkozó kedvét. Egy kiszámíthatóbb felvevő piacon nagyobb eséllyel fejlesztenek, növelik kapacitásukat, ami új munkahelyeket teremt, csökkenti az elvándorlást, az önkormányzatoknál pedig növeli az iparüzési adó bevételeket és nem utolsósorban a pénz helyben marad, és nem vándorol ki a térségből a multik által. Emellett az élményszerű termékbemutatók könnyen kinőhetnek magukat akár szolgáltatásokká és így beindítva a környékünkön igen alacsony szintű falusi turizmust. Az ilyen termékbemutatókat szervezhetjük a települések falunapjaira, fesztiváljaira (Hartyánfeszt pl.)

A megvalósíthatóságnak jogi oldala is van, ebben az esetben leginkább 3 lehetőség van:

- Egyesület
- Alapítvány
- Termelő és értékesítő szövetkezet (TÉSZ)

Mivel legcélszerűbb egy önkormányzatok közti összefogás keretein belül megvalósítani a fent leírtakat, így a legcélszerűbb valószínűleg egy alapítvány létrehozása vagy már egy létező alapítvány égisze alatt véghez vinni a megvalósítást.

III/5. EGÉSZSÉGTURISZTIKAI SZOLGÁLTATÓ KÖZPONTOK FEJLESZTÉSE

A magyar lakosság egészségi állapota közismerten rossz. Az ország lakossága öregedő korfát mutat, amely igaz Újhartyán településre is. E két adottságból egyértelműen következik, hogy egyre többen szorulnak orvosi kezelésre. Hazánk az Európai Unióhoz történő csatlakozása megnyitotta annak lehetőségét, hogy Nyugat-Európa lakói nálunk gyógyíttassák magukat, méghozzá az ottani áraknál jóval kedvezőbbben.

A kistérségben található termálvizek kihasználatlanok, gyógyhatása még pontosan nem ismert. Lehetőség szerint a termálvíz adta lehetőségeire, a ráépülő gyógyászati infrastruktúra révén komplex **gyógyászati szolgáltatások** kínálatát lehetne bevezetni. Ezek a szolgáltatások jellemzően nagy jövedelmezőséget biztosítanak.

A szolgáltatást elsősorban nem csak a külföldi vendégekre lehet építeni, hanem a belföldi turistaforgalom növekedését is segítheti. A komplex szolgáltatás feltétele a megfelelő kórházi szolgáltatások, a termálvíz és a minőségi szálláshelyek, valamint a kompetens személyzet megléte, ezért elsősorban a már alapokkal rendelkező térségekben célszerű a fentiekből hiányzó elemek fejlesztésére koncentrálni.

III/6. A NÉPI MESTERSÉGEK, KÉZMŰVESIPAR FELÉLESZTÉSE

Jelentős alternatív foglalkoztatási lehetőséget biztosíthat **a helyi kézműves** szakmák megőrzése és fenntartása. További előnye ezeknek a tevékenységeknek, hogy hozzájárulnak a helyi értékek, emlékek, hagyományok fennmaradásához is.

A kézműves technikákkal előállított, helyi termékek színesíthetik az idelátogató turistákat körülvevő szolgáltatások körét, és szerepet játszhatnak a térség sajátos arculatának kialakításában is.

Ahhoz, hogy a kézműves-tevékenység tényleges foglalkoztatási hatást váltson ki, elsősorban az értékesítés folyamatát kell fejleszteni. A sokszor kis darabszámot előállító, saját értékesítési lehetőségekkel korlátozottan rendelkező iparosok tevékenysége akkor lehet jövedelmező, ha valamilyen köztes szervezetek ezeket összegyűjtik, és a megfelelő csatornákon eljuttatják a fizetőképes keresletet jelentő turistákhoz, illetve egyéb piacokra.

A kézműves mesterségek újjáélesztése érdekében szükséges új, termék- vagy térség- specifikus minősítések, védjegyek, márkajegyek bevezetése, az ezeknek megfelelő termék-előállítási követelményrendszerek kialakítása, a minősítések megszerzésének támogatása. Így garantálható a minőségi színvonal és idővel a termékek elfogadottsága, ismertsége is. Szükséges továbbá az ilyen termékek bemutató marketingeszközeinek fejlesztése, a hagyományok átadása a mesterséget továbbvivő fiataloknak, valamint a helyi műhelyek, üzemek alkalmassá tétele a tevékenység bemutatására.

III/7. HORGÁSZTURIZMUS

A horgászturizmus definiálása nem tartozik az egyszerű feladatok közé. A horgászturizmus ugyanis nehezen illeszthető be a turizmus általános definíciójába („A turizmus lényege a személyek élményszerzéssel párosuló környezetváltozása, amelynek során szolgáltatások igénybevétele kerül sor.” Michalkó, 2001), hiszen érdekes módon nem minden esetben jellemzője a helyszíni szolgáltatások igénybevétele. Például, ha a horgász úgynevezett „országos engedéllyel” rendelkezik, nem kell a helyszínen engedélyt váltania. Ha egy-két napra érkezik, és sátorozik a vízparton, továbbá a szükségleteit (étel, ital, csali, etetőanyag stb.) hozza magával, akkor sem szállást, sem más szolgáltatást nem vesz igénybe.

Újhartyán horgászturizmusát a Hernád felé vezető, Hartyán közigazgatási határában húzódó több hektáros Rekultivált halastóra lehet alapozni.

A tó 18 ha vízfelületen gyönyörű környezetben, a természet ölelésében várja a horgászokat, ahol a nyugalom és a csend garantált.

A Vizitündér Pihenőpark 2012 óta működik szabadidős parkként. A régi újhartyáni horgászto vizes élőhelyé alakításával visszakapta a térségben egyedülálló környezeti értékeit.

A halastó revitalizációjának köszönhetően a vízimadarak, vonuló madarak állomáshelyévé vált. Ennek következtében a természeti értékek megőrzéséhez és a környezetvédelemhez, természetvédelemhez kapcsolódó értékmegőrzés az elsődleges szempont volt a fejlesztés megvalósítása során.

A tóba halakat telepítettek, és az elmúlt években a halnevelés és szaporítás különböző fázisain dolgoztak.

A tóban gazdag halfauna található.

A tóban megtalálható ponty, amur, süllő, harcsa, keszegfélék, és egyéb halfajták, így minden horgász számára izgalmas lehetőséget kínál a horgászat.

A Vizitündér Pihenőpark ma egy különleges helyszín, amely a természet és a pihenés ötvözésére helyezi a hangsúlyt.

A park a hazai ökoturizmus részeként jött létre, célja pedig, hogy a látogatók a természet közelében töltsenek el időt, miközben élvezik a nyugalmat és a friss levegőt.

Pihenőpark népszerű célponttá vált a családok és a természetbarátok körében, hiszen különféle programokat, túrákat és interaktív élményeket kínál.

A Vizitündér horgászto kiválóan felszerelt horgászparadicsom, ahol mindenki megtalálja számára a megfelelő felszereléseket és kényelmes horgászhelyeket. A tó partján kialakított stégek, kényelmes padok és árnyékos pihenőhelyek biztosítják a kényelmes horgászatot.

Mára a terület igényesen kialakított szálláshelyekkel bővült, ami lehetővé teszi a turisztikai szolgáltatások bővítését, és a szálláshelyek kínálatának bővülését.

A horgászturizmus olyan aktív szabadidős tevékenység, amely vízen vagy vízparton történik, egyetlen célja a halfogás, és általában kapcsolódik hozzá helyszíni szolgáltatások igénybevétele.

III/8. TERMÉSZETVÉDELEM

A képviselő-testület:

- ismertető, figyelmeztető és tiltó táblákat helyez ki,
- az illegálisan lerakott szemetet folyamatosan gyűjti,
- áttekinti a védelmet igénylő vagy védelem alá vonandó építészeti, természeti értékeket,
- javaslatokat dolgoz ki a gondozatlan ingatlanok rendbetételére, az életveszélyessé vált ingatlanok felújítása, esetleges bontása érdekében.
- vadkamera létesítése

III/9. KÖZTERÜLET FENNTARTÁS

A képviselő-testület gondot fordít a közterületek megfelelő színvonalon tartására, ennek érdekében:

- fokozott figyelmet kell fordítani a közterületek gondozására, tisztántartására,
- virágosítás és fásítási programok,

- település-szépítési programok szervezése,
- gondoskodni kell az előregedett fák kivágásáról és pótlásáról,
- figyelmet kell fordítani a köztéri építmények állagának megóvására,
- külterületi utak, zöldövezet karbantartására,
- fák gondozása, telepítése

III/10. VÍZRENDSZER, CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS:

Az Önkormányzat biztosítja az egészséges ivóvízellátás és szennyvízelvezetési szolgáltatásokat.

A csapadékvíz elvezetését biztosító rendszer karbantartását folyamatosan el kell végezni, a veszélyeztetett helyek felmérése után az elvezetés megoldására koncepciót kell készíteni.

A belvízelvezetés rendszerének és záportározónak kialakítását pályázati támogatás esetén biztosítani kell.

A Város csapadékvíz rendszerének gerincét a Közép Dunavölgyi Vízügyi igazgatóság kezelésében lévő U-II és U-III. U.IV belvíz csatornák, valamint a Hernádi csatorna a Vizitünder tóval együtt adják. A rendszer a településtől északra csatlakozik a Duna-Völgyi főcsatorna hálózathoz.

A kül- és a hozzá csatlakozó belterületi csapadékvíz elvezető árokrendszer elemei: HRSZ: 0104, 0113, 021/1, 022/43, 025/2, 027, 033/7, 038/63, 067/13, 086/1, 086/2, 087, 096, 196/1, 067/69. árkok.

Az Ipari park csapadékvíz rendszerének elemei: 1109, 1108, 067/43 és 067/69 Hrsz. Szikkasztó tározók. Ezek csatlakozás az U-II csatornába történik a 067/13 Hrsz-nél. Az Ipari park fejlesztése során létrejött új kapacitás az Újhartyán 3. sz kút fúrásával és a hozzátartozó vízgépészeti és vízminőség javító berendezések létrehozásával valósult meg. Új vízmű kapacitás 320 m³/d. Konténerben elhelyezett 20 m³/h vízsűrítő berendezés és Vas-mangántalanító berendezések, valamint vasiszap üleptető medence.

A keletkezett többlet szennyvíz befogadására a Kakuccsal közös 0112/7 Hrsz alatti szennyvíztelep kapacitása bővítésre került a gépészeti berendezések fejlesztésével. A két irányból beérkező szennyvízmennyiség szétválasztása, szabályozása. 2 db feladó szivattyú felújítása, biológiai tisztító műtárgy, az utó üleptető felújítása. Szennyvíz levegőztető berendezések és keverők felújítása.

III/11. KÖZBIZTONSÁG, TŰZVÉDELEM

Az önkormányzat feladata a közbiztonsági és tűzvédelmi feladatok ellátásának támogatása, illetve színvonalának javítása.

Ennek érdekében:

- támogatást nyújt a helyi járőrszolgálat fenntartásához, közbiztonsági egyesületnek,

- figyelemmel kíséri, hogy az önkormányzat intézményei rendelkezzenek tűzvédelmi szabályzattal,
- közbiztonsági, katasztrófavédelmi referenst működtet,
- járőrszolgálatot tart fenn 0-24 órában a teljes belterületen,
- kamerarendszert építtetett ki, és csatlakozott a Dabasi rendőrség által kezdeményezett kistérségi figyelőrendszerek együttes működtetéséhez.
- folyamatos a közúti jelzőtáblák cseréje,
- kiépítettük a Hernád-Újhartyán-Dabas kereszteződésében a körforgalmi csomópontot,
- több helyen fekvőrendőr került kiépítésre,
- kezdeményeztük a templomnál lévő csomópont jelzőlámpás rendszerének kiépítését,
- vadkamerák kihelyezése,
- Kakucsról bejövő forgalom sebességének lassítása,
- Rendőrségi túlszolgálat biztosítása
- Körzeti rendőr fenntartásának elősegítése támogatással.

III/12. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KÖZÖSSÉGI FELTÉTELEINEK ELŐSEGÍTÉSE

A Képviselő-testület az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése érdekében a következő közszolgáltatásokat biztosítja, illetve az alábbi intézkedéseket teszi a szolgáltatás színvonalának emelése érdekében:

A Képviselő-testület, az Önkormányzati hivatal és az egészségügyi, szociális ellátást végző intézmények, személyek folyamatosan együttműködnek egymással az egészséges életmód feltételeinek javítása érdekében.

Támogatja azokat a kezdeményezéseket, melyek az egészséges életmóddal, az egészségmegőrzéssel, az időskorúak problémájával, a hátrányos szociális helyzetbe került személyekkel kapcsolatos felvilágosító, tájékoztató, segítő tevékenységre irányulnak.

Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása érdekében ellátja a helyi sporttevékenységgel kapcsolatos feladatokat, így biztosítja a mozgáshoz való helyet.

Szorgalmazza, hogy a középületekben, közművelődési intézményekben dohányozni csak az arra kijelölt helyen lehessen.

A kulturális rendezvények sorába épüljenek be a dohányzás, alkohol, drog fogyasztás nélküli programok.

IV.ÁGAZATOK, INTÉZMÉNYEK BŐVÍTÉSE, FEJLESZTÉSE

IV/1. IPARI ÁGAZAT

Az ipar az utóbbi évek egyik dinamikusan fejlődő gazdasági ága Újhartyánnak. Az ipari beruházások fajlagos munkahelyteremtő képessége jellemzően alacsonyabb, mint a többi szektorban, mégis fontosak az ilyen irányú fejlesztések, mert a megye számos területén a többi ágazat nem képes (a rendelkezésre álló munkaerő képzettsége vagy a piac korlátossága miatt) a megfelelő szintű foglalkoztatottság megteremtésére. A városban az 1990-es évek közepéig csak a Mezőgazdasági Termelőszövetkezetekhez (MGTSZ) tartozó kisegítő ágazatokban működő ipari, elsősorban az összeszerelő-ipar tevékenységei voltak jellemzőek. Az Ipari fejlesztés az M5 autópálya mellett található volt MGTSZ majorban indult el, a megmaradt telephelyek újra indításával. Az Ipari fejlesztés kiugró lépése volt 1998.-ban az Ipari Park I. ütemének elindítása. 2000. évtől az Ipari Park gyors fejlődése adott háttérrel a település fejlesztésére és a többi ágazat fejlődésének elindítására. 2016 évben elkezdődött 47 ha-on a REHAU Kft építése, és 2019-től működik.

A jövőbeni cél a még meglévő III. és IV. ipari parki ütem fejlesztése kisebb betelepülő cégekkel, és lehetőséget biztosítani az ipari park II. ütemében helyi vállalkozók kitelepülését.

IV/2. MEZŐGAZDASÁGI ÁGAZAT

Újhartyán kifejezetten mezőgazdasági jellegű, a település termőhelyi adottságai rendkívül sokszínűek. Ugyan a településen megtermelt GDP-nek csak 10 %-át állítja elő ez az ágazat, a lakosság több mint 80%-a mégis valamilyen módon kötődik a mezőgazdasági termeléshez. Az utóbbi évben legnagyobb mértékben, ebben az ágazatban csökkent a munkahelyek száma.

A **mezőgazdasági ágazat** helyzetét vizsgálva összetett képet kapunk. Egyszerre vannak jelen prosperáló tevékenységet folytató, és a túlélésért küzdő vállalkozások. Egyes területeken hiány van termékekből, más termékek esetében jelentős kapacitásfelesleg és „túlgépesítettség” tapasztalható.

A mezőgazdasági ágazat fejlesztése szorosan összefügg a Gazdaságfejlesztési Célrendszer több elemével, hiszen komoly problémát jelent a termelőknek a feldolgozókkal, kereskedőkkel összekötő szerveződések, és a termények tárolását, csomagolását biztosító agrárlogisztikai háttér hiánya, valamint a feldolgozóipari kapacitások nem kielégítő volta is.

IV/3. KÖZSZOLGÁLTATÁSI ÁGAZAT

A rendszeres költségvetési megszorítások miatt a közszolgáltatási ágazatban folyamatos létszámcsökkenés volt tapasztalható a 2010.-es évig. Az egészségügyi és szociális területeken, a közigazgatás és egyéb közösségi szolgáltatások területén is csökkent a foglalkoztatottak létszáma, egyedül a szintén ide sorolható oktatás és kulturális ellátás területén volt növekedés, az óvodabővítésnek köszönhetően. 2010 után az intézmények fejlesztése, iskola, óvoda és az

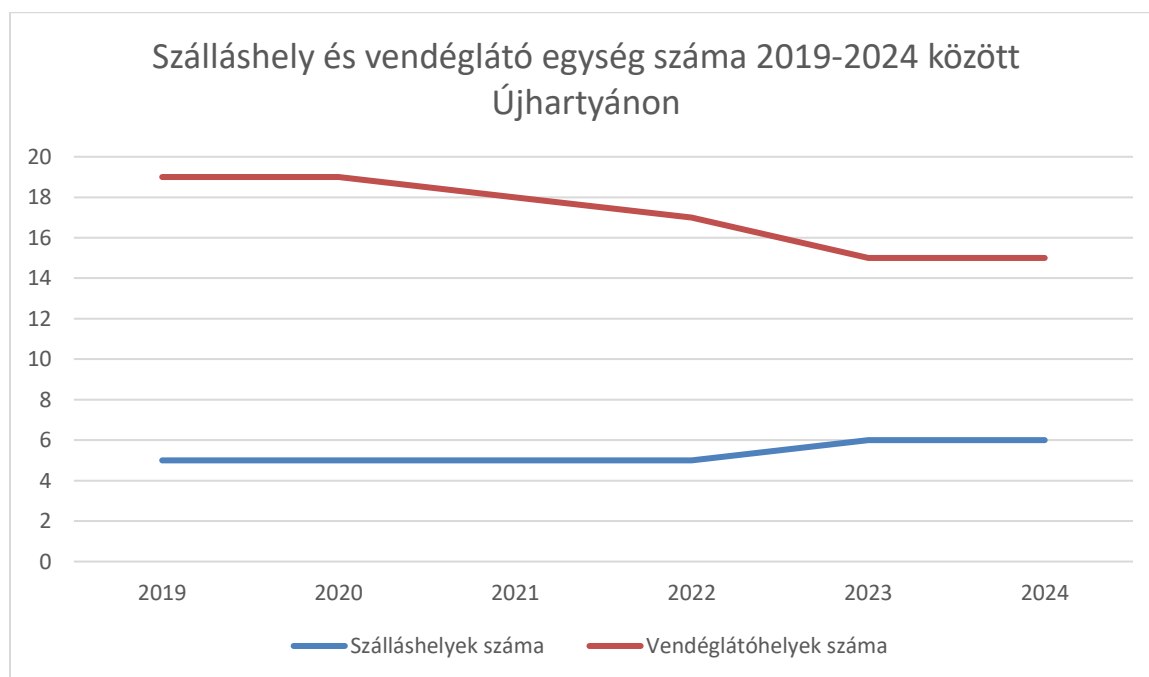
újjonnan épített hagyományörzésre alapuló intézmények építése, valamint 2019-től új intézményként a bölcsőde, a közszolgáltatásban jelentős létszámnövekedést eredményezett.

Cél a közszolgáltatás minél közelebb hozása a lakosság számára.

IV/4. KERESKEDELEMI ÉS SZOLGÁLTATÁSI ÁGAZAT

1990.-es éveket megelőzően a településre Kisvállalkozások működése volt jellemző. A legnagyobb szolgáltatók az M5 Autópályát üzemeltető Állami Autópálya Kezelő és később a létrehozott Koncessziós Társaság volt. Az 1990.-es éveket megelőzően a falu Kereskedelmi Szolgáltatásának egyeduralkodója a Dabas és Vidéke Általános Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezet volt. A privatizáció során a kereskedelmi létesítmények magánkézbe kerültek és kialakult egy önálló, magasabb szintű szolgáltatás bennük. Ezekből kialakult a modern szolgáltatások egy része. A másik része teljesen új alapokon épült fel. Új üzletek, szolgáltatások jöttek létre, mint új ABC a templomnál, Wellnes-Fitness központ és szállás, a Kozmetikai szolgáltatások, kisebb élelmiszer boltok, mérnöki szolgáltatások, logisztikai, szállító Cégek, és új szolgáltatásként megjelent a szálláshely biztosítása is.

Újhartyánon a szálláshelyek és vendéglátóipari egységek száma az alábbiak szerint alakul:

IV/5. INTÉZMÉNYI BŐVÍTÉS

A kisebbségi oktatás célja, hogy segítsen a nemzeti identitás megőrzésében, így a magyarországi német közösség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerésében. Ezzel párhuzamosan fontos, hogy a nem német nemzetiségi tanulók is megismerjék a német nyelvet és kultúrát.

A fejlesztés több területet érint:

Az első az általános iskola bővítés, amely az emelkedő tanulólétszám miatt vált szükségessé. A Német Nemzetiségi Önkormányzat a nagy Önkormányzat segítségével biztosítja a köznevelési intézményében folyó pedagógiai szakmai munka minőségi feltételeit.

A beruházás célja

A beruházás közvetlen célja a Német Nemzetiségi Önkormányzat fenntartásában működő 8 osztályos általános iskola felújítása, bővítése a folyamatosan növekvő igényeknek megfelelően, létrehozva egy XXI. századi követelményeknek eleget tévő, megfelelő helykihasználtságú, jó szakmai színvonalon működni tudó köznevelési intézményt.

A sváb hagyományokra építve a helyi német gyökerű közösség nemzetiségi önkormányzata már 1998-tól a helyi iskola fenntartója, az eredményeket jól mutatja a más településekről is ide járó gyermekek száma. Az eredmények fenntartása, az oktatás színvonalas biztosítása, a stabil működés érdekében viszont csökkenteni kell a másfélszeres helykihasználtságot.

A hagyományos építési technológiával épült épületegyüttes ma már nem tudja megnyugtatóan biztosítani a korszerű oktatási folyamat hátterét, valamint funkcionálisan jó néhány követelményt sem tud kielégíteni. Az épületegyüttes műszaki állapota rekonstrukcióra, felújításra szorul, állagromlások és elhasználódások mutatkoznak a különböző épületszerkezetekben, valamint gépészeti és elektromos szereléseknél. A funkcionális hiányosságok a jelenlegi épületkontúron belül nem oldhatók meg, így új épületszárny építése vált szükségessé.

Az intézményben jelenleg 16 osztály működik. A várható létszámnövekedés és a korszerű, XXI. századi előírások szerinti működés biztosítása érdekében az iskola bővítése sürgős, halaszthatatlan fenntartói feladat. Új tantermek kialakítása, az étkeзде és konyha kibővítése, valamint a tornaórák megoldása elkerülhetetlen. A teljes bővítésről kész engedélyes terv áll rendelkezésünkre, ami elősegíti a beruházás pontos megtervezését, és ütemezett, gyors lebonyolítását.

Újhartyáni Német Nemzetiségi Általános Iskola

1781 óta van iskola, folyik oktatás-nevelés a településen.

A ma, a Német Nemzetiségi Önkormányzat Újhartyán fenntartásában működő nemzetiségi általános iskola nem pusztán a település alapfokú oktatási intézménye, hanem etnikai azonosságának, történelmi hagyományainak fontos ápolója, hordozója is.

Küldetésnyilatkozata szerint olyan intézmény, amely a gyermekek sokszínű igényeire figyelve alakítja tevékenységét olyan színteret teremtve, ahol nem csak a tanulás, hanem a világra való nyitottság, az önismeret és az egyéni képességek fejlődése is a fókuszban van.

A nemzetiségi iskola célja, hogy a fiatalok folytatassák, újítsák meg a hagyományt, építsék tovább a közösség kultúráját, gyarapítsák a német–magyar közös örökséget.

Az intézmény német nemzetiségi nyelvet oktató általános iskola.

Az iskola 1998 óta német nemzetiségi általános iskolaként működik, jelenleg is a település szellemi központja. Az első évfolyamtól kezdve heti öt órában oktatják a német nemzetiségi nyelvet.

Az iskola jelenlegi tanulólétszáma 342 fő, elméleti befogadóképessége 350 tanuló.

Az elmúlt évek adatai alapján - az iskola vonzerejének köszönhetően - a tanulók harmada bejáró a környező településekről.

Ez a helyi oktató-nevelő munka széles körben elismert magas minőségén és a tanuláshoz kiváló környezetet biztosító infrastruktúrán kívül elsősorban éppen a nemzetiségi oktatásnak köszönhető, a szűkebb térségben ez ugyanis az egyetlen ilyen intézmény.

Az iskolát választó diákok egy része nem rendelkezik német nemzetiségi gyökerekkel, de szüleik fontosnak tartják, hogy megismerkedjenek a német nyelvvel és kultúrával.

Az újhartyáni iskolába a környező településekről bejáró tanulók száma magas, 2024. október 1-jei állapot szerint 141 fő, ez 41%. Az iskola tanulmányi eredményei jók, ezt bizonyítják az országos kompetenciamérés iskolai eredményei. A cél a nemzetiséghez, a közösséghez való kötődés, a valahova tartozás felemelő érzése megízleltetése, és nem a hivatásos zenészek képzése.

A második a Bölcsőde bővítése.

Az Eperke bölcsőde építése 2019. év végére valósult meg. A fejlesztéssel az önkormányzat célja az volt, hogy a településen megteremtse az egészséges környezet és a hatékony nevelés infrastrukturális feltételeit, ezzel is segítve a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférést, mely a munkavállalói mobilitást, elsősorban a kisgyermekes szülők (főleg nők) munkaerőpiacra történő visszatérését támogatja azáltal, hogy biztosítja 0,5-3 éves gyerekek bölcsődei elhelyezését.

A beruházás során az Epres u. 4/b szám alatt felépült egy új, 24 gyermek elhelyezésére alkalmas bölcsőde. Az intézmény 24 gyermek elhelyezését biztosítja, 2 db 12 fős csoporttal. Az épületben kialakított két gyermekszoba mellett bejárati előtér és gyermekkocsi tároló, átadó, fűrésztő, biliző (2db) és raktárak (2 db) létesültek. A gyerekek számára a bölcsődéhez tartozóan teraszt, játszókertet alakítottak ki.

Az épületben dolgozók részére vezetői iroda, gyermeknevelői szoba, irattár, teakonyha, személyzeti öltöző, melegítőkonyha, raktárak és takarítószer- és eszközraktárak (5 db) és mosdók (3 db) kaptak helyet. A beruházás során felépült új bölcsőde bruttó alapterülete: 632,8m².

Jelenleg engedélyeztetés alatt áll a bölcsőde 1 csoportszobával, azaz 12 fő elhelyezésére szolgáló plusz csoport bővítése. Erre azért van szükség, mert a településen egy évben születettek száma tartósan meghaladja a 30 főt, néha egy-egy évben a 40 fő fölött járunk. Az már most látható, hogy a 24 férőhely kevés, bővítése szükséges.

A harmadik, Művelődési ház és civilek háza építése.

Jelenleg az önkormányzati és civil rendezvények több helyszínen, alacsony befogadási kapacitással működnek. E problémából kiindulóan az önkormányzat eltökélt szándéka, hogy a megújuló településközpontban, közvetlen a Városháza épülete mellett új művelődési és civil központot hozzon létre.

A Városháza meglévő és a Művelődési ház és Civil központ épülete egymáshoz megjelenésében szervesen illeszkedő épületegyüttest fog alkotni, hozzájárulva ezzel az egységes kisvárosi településképhez és a városias településközpont funkcionális megújulásához is. A tervezett, hozzávetőlegesen 850 m² hasznos alapterületű épületben kialakításra kerülne egy 350 fő befogadására alkalmas színházterem, ahol a jövőben lehetőség nyílik nagyobb közönséget befogadó városi és civil nagyrendezvények megrendezésére, színházi, filmszínházi és egyéb jelentős kulturális és művelődési események befogadására is.

Az új művelődési és civil központ a meglévő polgármesteri hivattal szerves egységet fog alkotni, így a belváros megjelenését a két épület, valamint a hozzá kapcsolódó parkosított térrészek együtt fogják dominálni. Az egységesülő belváros (ideértve a teljes Hősök terét, valamint a Béla gödör park rekreációs területet) közvetve-közvetlen elősegíti a helyi településfejlesztési célok érvényesülését, így kiemelten a helyi társadalmi és gazdasági aktivitás javulását, illetve a jobb lakosságmegtartó és -vonzó képesség elérését.

A beruházás fontosságát mutatja, hogy multifunkciós jelleggel működne, itt kapna helyet a színháztermen felül a Mag Tv stúdiója, és irodája, a Járőrszolgálat irodája, és a közbiztonsági szerver szoba, melegítőkonyha, civil szervezeti rendezvényterem kisebb rendezvények, kiállítások megtartására, művelődésvezető irodája, tárolóhelyiségek, pincehelyiség, egyéb kiszolgáló helyiségek.

A tervezett beruházás előkészítési dokumentációja (megvalósíthatósági tanulmány, építészeti tervrajz, költségterv) már elkészült, pályázati lehetőség függvényében várható a megvalósítás.

A negyedik a régi Polgármesteri Hivattal átépítve Bentlakásos Idősek otthona építése.

A tervezett beruházás stratégiai célja, hogy az Újhartyánban élő időskorú lakosság életesélyei növekedjenek, életminőségük javuljon. Ehhez a stratégiai célhoz, és ennek részeként az új szociális ellátások elindítása közvetlen célhoz a tervezett beruházás két eddig hiányzó új szolgáltatás elindításával járulna hozzá, az idősek nappali ellátásának (idősek klubja) és az ápolást, gondozást nyújtó bentlakásos intézménynek (idősek otthona) kiépítésével.

Ehhez infrastrukturális alapfeltétel egy megfelelő állapotú, a tervezett szolgáltatások biztosítására XXI. századi színvonalon képes ingatlan kialakítása. Az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan felújítása megfelelő alapot jelent a beruházás megvalósításához, de alapfeltétel a kivitelezéshez szükséges forrás megteremtése, a szerzési eljárások eredményes lefolytatása, a működéshez szükséges engedélyek időben történő beszerzése.

A beruházás részeként először a meglévő épület felújításra kerülne, majd a következő, 2. ütemben épülne fel az idősothonnak helyet adó, 2 fős apartmanokat tartalmazó szárny az oldalhatáron álló, megtartandó épület folytatásaként. Az 1913-ban épült, felújításra-átépítésre váró épület az adott korra jellemző szecessziós építészeti stílus jegyeit hordozza, és esély kínálkozik arra, hogy igényes felújítás és átalakítás után az épületet helyi védelem alá helyezték. Ennek érdekében az utcai és az „oldalkert” felőli díszes homlokzati kiképzést eredeti állapotúra tervezzük rekonstruálni.

Az apartmanokat tartalmazó épületszárny az összekötő „nyaktag” folytatásaként oldalhatárra épül, a kedvező tájolású udvar-kert felé irányuló megnyitással. Az építészeti koncepció szerves részét képezi a meglévő szárny előtti előudvar, és az apartmanok előtti pihenőkert kialakítása.

A belső átalakítás az összes helyiséget érinti, új funkciókkal bíró helyiségek kerülnek kialakításra: pihenő, nővérszoba, iroda, teakonyha, étkező és társalgó, illetve szociális blokk (wc, mosdó, öltöző, konyha) helyiségcsoport.

Az újonnan építendő épületrész a bentlakó idősök számára készülő lakrészeket és az ehhez szükséges kiszolgálóhelyiségeket tartalmazza. Ezen épületrész külön bejáráttal rendelkezne.

Az előzetes műszaki leírás, engedélyezési tervdokumentáció elkészült, ami tartalmazza az épület funkcióit, méretét, részletes helyiséglistáját. Az idősök klubjának és idősotthonnak otthont adó épületegyüttes működését, szakmai alapjait leraktuk, megterveztük a fő tevékenységeket, a szükséges helyigényt és a fenntartás fontosabb elemeit. Elkészült a beruházás előzetes költségbecslése, ami alapján a projekt költségvetését meg tudtuk tervezni.

A beruházás engedélyezése, támogatása után megtörténik a kivitelezés teljes előkészítése, a közbeszerzési eljárás(ok) lefolytatása, a kivitelező kiválasztása, az építkezés megindításához szükséges hatósági engedélyek megszerzése. A projekt fizikai befejezésének dátuma a jóváhagyás függvényében $n + 2$ év, ami alatt le tud zajlani az idősök klubja, idősök otthona épületegyüttes teljes megépítése, a használatbavételi engedély kiadása és az épület átadása.

A szolgáltatások elindításához szükséges szakmai engedélyek (működési engedély) csak az épület átadása után történhet meg, de az építkezés időszakában ennek teljes előkészítése (személyi, tárgyi feltételek megtervezése, kialakítása) is lezajlik.

Az ötödik a Sportcentrum építése.

A sport területén az egyik legfontosabb fejlesztési célunk a helyi sportinfrastruktúra bővítése, hiánypótló beruházás létrehozása, valamint új mozgásterek kialakítása és a már meglévő sportcélú létesítmények hasznosíthatóságának fejlesztése és tehermentesítése.

A tervezett multifunkciós “Városi Sportcsarnok” megoldaná az iskolai tornaterem túlterheltségét, helyet adna és hagyna a délutáni iskolai szakköröknek, diáksportnak. Ezzel párhuzamosan “otthona” lenne a már meglévő helyi versenysportnak, de megteremtené a lehetőségét új sportágak bevezetésének is. Meglévő tervünkben a multifunkciós sportcsarnok kialakításával lehetőség nyílna zenei koncertek, színházi előadások és nagyobb városi események, térségi programok megrendezésére is.

Az Újhartyán város belterületén lévő telek önkormányzati tulajdonban van, a város szélén található. Az épület egy jelenleg üres telken létesülne, földszint + emelet + padlástér szintekkel.

A kitűzött célok eléréséhez járul hozzá kiinduló alapként a sportcsarnok, ami az előzetes tervek alapján, a helyi igények kiszolgálása érdekében a következő fő elemekből épülne fel: kézilabdapálya méretű küzdőtér kihúzható lelátóval kb 300 főre, öltözők (2-2 db) mosdókkal, 2 db bírói öltöző, szertárak, VIP páholy kb 20 főre, iroda, előadó-oktató, büfé, ruhatár, recepció.

Célunk, hogy a létesítmény segítségével megszűnjön az egyetlen fedett iskolai tornaterem zsúfoltsága, helyet találjanak maguknak a versenysportolók, állandó lehetőséget biztosítson új sportágak beindulásának, erősítse a lakosság sportszeretetét.

A sportcsarnok a földszinten nettó 1638 m², míg az emeleten 375 m² alapterületű. A fix nézőtér plusz mobil lelátókkal bővíthető, így a létesítmény alap 400 fős befogadó képessége összeségében 750 fő is lehet. A tervek szerint a földszinten helyezkednének el a működéshez szükséges öltözők, bírói öltözők, szociális, orvosi helység és raktárak, illetve szertárak. A bejárat elöcsarnokban egy recepciós pult és egy büfé is kialakításra kerülne. Az előcsarnokból

könnyen feljuthatunk az emeleti részre, ahol egy nagy oktató-tárgyaló helység, irodák, valamint 5 db ifjúsági szállásnak megfelelő szoba és szociális helység kapna helyet.

Az előzetes műszaki leírás, engedélyezési tervdokumentáció elkészült, ami tartalmazza az új sportcsarnok funkcióit, méretét, részletes helyiséglistáját. A sportcsarnok révén kibővülő iskolai-, szabadidő- és versenysport kihasználását lehetővé tevő szakmai alapokat kialakítottuk, megterveztük az új szolgáltatások, tevékenységek első szakaszát. Elkészült a beruházás előzetes költségbeclése, ami alapján a projekt költségvetését meg tudtuk tervezni.

A beruházás engedélyezése, támogatása után megtörténik a kivitelezés teljes előkészítése, a közbeszerzési eljárás(ok) lefolytatása, a kivitelező kiválasztása, az építkezés megindításához szükséges hatósági engedélyek megszerzése. A projekt fizikai befejezésének dátuma a jóváhagyás függvényében $n + 2$ év, ami alatt le tud zajlani a sportcsarnok épületének teljes megépítése, a használatbavételi engedély kiadása és az épület átadása.

IV/6. KÖRNYEZETVÉDELEM -ZÖLDHULLADÉK KEZELÉSE

Újhartyánt és környékét érzékenyen érinti az a tény, hogy a szántókon, a kertekben és a közterületi zöldfelületeken termelődő zöldhulladéknak elérhető közelségben nincs hivatalos befogadóhelye. Ez jelenleg, a külterületeinkre illegálisan kihurcolt lerakatokban, és a zöldhulladék kertekben való korántsem szakszerű és alapos elégetésben mutatkozik meg. Ez az eljárás jelentősen szennyezi a levegőt és a környezetünket, rontja az éltminőségünket. A zöldhulladékot pedig még mindig hulladékként kezeljük, miközben talajaink állapota folyamatosan romlik, a szervesanyag tartalom egyre csökken.

Rövidtávú célunk egy komposztálótelep létesítése, mely befogadja, deponálja, szakszerűen komposztálja, majd újra felhasználható állapotban rendelkezésre bocsátja a környékünkben keletkezett zöldanyagot. Így a keletkezett anyagmennyiség helyben marad, a szűkebb környezetünkben kerül felhasználásra akár szántóföldi, akár kiskerti kultúrákban. A komposzttelep szabályozott körülmények között ellenőrzött befogadási feltételekkel a lakosság és a gazdálkodók számára állítana elő szerves biomasszát, ezzel csökkentve a környékünkben felhasznált állati és műtrágya mennyiségét, javítva talajaink textúráját, életképességét, közép és hosszabb távon termő képességét.

Első lépésként települési szintű feldolgozásban gondolkodunk, alacsony költségvetéssel, az igények folyamatos monitoringozása mellett. A komposzttelep gépesítését (pl.: rakodógéppel való telepen belüli anyagmozgatás, zöldhulladék darálása) helyi vállalkozók bevonásával tervezzük megoldani, szerződéses keretek között az első időszakban. A komposzttelep üzemeltetése elképzelhetetlen szakképzett munkaerő nélkül, így kiemelt fontosságú nem csak a lakosság, hanem a dolgozók edukálása is. A lágy szárú növényi zöldanyag mellett tervezzük erdészeti fás szárú zöldhulladék befogadását is, melyet megfelelő frakció méretűre darálva közintézményeink fűtésére vagy akár közparkjaink ágyásainak talajtakarására használhat az Önkormányzat.

A keletkezett zöldhulladékot nem csak komposzt és apríték formájában tervezzük hasznosítani. Terveink között szerepel egy biogáz- biomassza üzem létesítése is, mely baktériumok segítségével a szerves anyag lebontása során metán gázt állít elő. A bioaktív folyamat hatékonyságához állandó hőmérséklet kell, mely energiaigényes folyamat. Ennek az energiaigénynek a fedezéséhez a komposzttelepen feldolgozott erdészeti eredetű apríték

helyben előállítva felhasználható. A felhasználható anyagok palettája igen széles. A biogáz-biomassza üzem üzemelhet akár szennyvíz iszappal, állati szerves trágyával, silózott takarmány lucerna előállításakor keletkezett, állati takarmányozásra nem felhasználható melléktermékekkel, közintézmények étkeztetése során keletkezett konyhai hulladékkal, lakossági élelmiszer hulladékkal. Ezzel akár nullára csökkentve a környezeti terhelést és az élelmiszer pazarlást. Természetesen ez az üzem sem működik melléktermékek nélkül, de az eljárás közben keletkezett szerves melléktermék, a biomassza, szintén felhasználható talajjavító anyagként, szerves trágyaként.

Az előállított gáz több módon is felhasználható. Kaposváron például a közlekedési társaság buszai ezzel az üzemanyaggal üzemelnek, de felhasználható távfűtéses lakások fűtésére is. Üzemünket elsősorban villamosenergia előállítására használnánk, így látva el olcsóbb energiával a lakosságot és a helyi vállalkozásokat, vagy akár az Újhartyáni Ipari Park energiaigényének egy részét. Ehhez egy energiaközösséget kell létrehozunk, melynek valódi igényét látjuk, hiszen közvetlen környezetünkben és a régióban nem létesült még ilyen.

Újhartyán földrajzi fekvése a homokhátsági közösségben betöltött kiemelkedő szerepe, infrastrukturális adottságai miatt kiemelt helyen szerepel az „letelepedni vágyó” cégek listáján. Az, hogy a különböző élelmiszeripari, konzervipari cégek eljárásai során keletkezett melléktermékeket helyben tudjuk hasznosítani, ösztönzőleg hathat az ipari parkunkban történő telephely létesítésére. Ezzel új cégeket vonzhatnánk be, új munkahelyeket teremthetnénk nem csak a város, hanem a járás és a kistérség lakói számára is, ami egyúttal növelné a térség népességmegtartó erejét.

Előnyök:

- Helyben keletkezett, helyben előállított, helyben felhasznált anyagok
- Költséghatékonyság
- Helyi vállalkozások bevonása
- A komposzttelep több célú felhasználhatósága
- Talajjavítás
- Élhetőbb környezet
- Munkahelyteremtés
- Több célú gépek beszerzése
- Új cégek bevonása

Kötelezőségek:

- Megfelelő anyagminőség
- Szakképzett személyzet
- Edukáció

- Folyamatos kontroll

IV/7. OKOSVÁROS

A 2017. március 20-i Magyar Közlönyben megjelent az 56/2017. (III. 20.) Korm. rendelet az egyes kormányrendeleteknek az „okos város”, „okos város módszertan” fogalom meghatározásával összefüggő módosításáról. A kormányrendelet hivatalosan is meghatározza mit értünk okos város alatt:

Az okos város olyan település vagy település csoport, amely természeti és épített környezetét, digitális infrastruktúráját, valamint a területén elérhető szolgáltatások minőségét és gazdasági hatékonyságát korszerű és innovatív információtechnológiák alkalmazásával, fenntartható módon, lakosainak fokozott bevonásával fejleszti.

A cél egy még élhetőbb, szerethetőbb város!

De mit is szeretnénk? Általánosságban fogalmazva azt, hogy legyen a város barátságos, élhetőbb, szerethetőbb, vonzóbb! Olyan fejlesztésekre, megoldásokra van szükség, amelyekből az itt élők jobban érzik magukat, amelyek segítenek a település problémáinak megoldásában, amelyek hatására az elvándorlás helyett az odaköltözés válik jellemzővé.

Ehhez a kihívásokra komplex választ adó, a település helyzetéhez illeszkedő, átgondolt városfejlesztés szükséges, amely a technológiai lehetőségek kiaknázásával:

- elősegíti a település fizikai megújulását, beleértve a közlekedési infrastruktúrát, a közműveket, a közléstérményeket; ösztönzi az innovációt, a gazdasági fejlődést, segíti a környezetvédelmet stb.;
- javítja a település mindennapi működését, az életminőséget: az egészségügyet, a szociális körülményeket, a foglalkoztatottságot, az oktatást, a közbiztonságot stb.;
- úgy, hogy a lakosság mindezt magáénak érezze, szoros partnerség alakuljon ki a helyi lakosok, a civil társadalom, a helyi gazdasági élet és a különböző kormányzati szintek között.

Okos város alrendszerek

Okos kormányzás

Okos kormányzás alatt a nyílt, átlátható és részvételen alapuló döntési folyamatokat, a személyre szabott városi és közszolgáltatásokat, az adatkezeléssel kapcsolatos intézkedéseket és a fejlesztő szemléletű, innovatív vezetést értjük.

Okos közlekedés

Okos közlekedés alrendszer alatt a fenntartható és szolgáltatás központú közlekedésfejlesztést, a nem motorizált és közösségi közlekedési formák támogatását értjük.

Okos környezet

Okos környezet alrendszer alatt a fenntartható környezeti erőforrás-gazdálkodást (megújuló energia, víz- és hulladékgazdálkodás), a levegőminőség javítását célzó intézkedéseket, az épített környezet energia-hatékony kialakítását értjük.

Okos gazdaság

Okos gazdaság alatt a vállalkozásokat és az innovációs ökoszisztémákat támogató szolgáltatásokat, a vállalkozó kedvet és a produktivitást segítő képzéseket, nyílt adatokat értjük.

Okos életkörülmények

Okos életkörülmények alrendszer alatt az élhető várost, a személyes biztonságot és az egészségügyi kondíciókat javító intézkedéseket, a turisztikát, az aktív kulturális, szabadidős és közösségi élményeket fejlesztő programokat, a lakhatás körülményeit javító folyamatokat, megoldásokat értjük.

Okos emberek

Okos emberek alrendszer alatt a tudás

gazdaság és a versenyképes munkaerő erősítését, az élethosszig tartó tanulást segítő programokat, oktatásfejlesztést, a kreatív és befogadó társadalom elérése érdekében tett intézkedéseket, például a részvételi tervezést, a co-production és co-design folyamatokat értjük.

Mindezek megvalósulásáért hosszú évek óta dolgozunk. Ennek az elismerését jelenti a 2016-ban elnyert Holnap városáért Díj védjegye is. Ezt azon települések nyerhették el, akik büszkéek saját értékeikre, teljesítményükre. Elhiszik, hogy megvan minden képességük és készségük arra, hogy saját adottságaik, igényeik szerint minél élhetőbbé, minél fenntarthatóbbá tudják tenni otthonukat, és hogy a városukon kívül élők számára is vonzóvá, tiszteletre méltóvá válhatnak!

IV/8. JÖVŐKÉP

A tervezés során öt fő célt fogalmaztunk meg a település jövőképével összhangban, amelyek a település hosszú- és középtávú fejlődését megalapozzák. A felsorolt fő célok azonos jelentőséggel bírnak, fontosságukban nem különböznek, elsősorban azért, mert egymással összeilleszthető alcélokat fogalmaznak meg, amelyek illeszkednek egyik vagy másik célterülethez is. A megfogalmazott jövőkép alapján fő stratégiai célként fogalmaztuk meg, hogy Újhartyánban megvalósulhasson egy reziliens városi társadalom, ami megújulásra képes, alkalmazkodó és gyarapodó közösséget vetít előre. Fontosnak tartottuk második fő stratégiai célként megfogalmazni egy dinamikus gazdaság ideáját, ami a globális hatásoktól függetlenül, a helyi erőforrások bázisán jól működik, eltartja a város és annak vonzáskörzetében élőket, fenntartható működési modellek keretei között folyamatos gyarapodásra képes. Stratégiai célban egy egészséges települési környezetet határoztunk meg, ami a környezeti változásokra jól reagál, zöldterületei és szabadidőparkjai biztosítják a városias életmódelemek megtelepedését.

V. REZILIENS VÁROSI TÁRSADALOM

V/1. BIZTONSÁGOS TELEPÜLÉSI ÉLETFORMA

A biztonságos települési életforma egy olyan városi társadalmat sugall, ahol a lakók bizalomra épülő, erős belső kapcsolatokkal jellemezhető közösségben élhetnek, ahol nincs bűnözés, a helyi életfeltételek és életminőség biztosítja a népesség számának stabilitását.

Az V.1.-es célhoz három alcélt rendeltünk:

- A közbiztonság fenntartása egy helyi rendőrőrs kialakításával

A település közbiztonsága jelenleg is kimagaslónak mondható, ugyanakkor ennek fenntartása és a térségben elfoglalt központi szerepek erősítése érdekében egy városi rendőrőrs kialakítása indokolt. A rendőri munka ugyanakkor nem csupán a településen zajló tevékenységeket ellenőrizné, hiszen Újhartyán sajátos és szerencsés forgalmi helyzete azt is jelenti, hogy mind az autópályán, mind a főútvonalon, és ezek települési csomópontjain is történhetnek közúti balesetek, amelyekhez a településről könnyen és gyorsan kiérkezhetnek a helyszínre a rendfenntartók.

- Magas színvonalú egészségügyi ellátás

Újhartyán az elmúlt években már jelentős lépéseket tett egy magas színvonalú egészségügyi ellátás elérése érdekében, megépült az egészségház, a kötelező alapellátáson felül nőgyógyászati vizsgálat, fizioterápia, ultrahangos vizsgálat, talpbetét vizsgálat, visszer kezelés elérhető.

Mindemellett a városias egészségügyi ellátás eléréséhez a járóbetegellátás további elemeinek beépítése, ezek fejlesztése javasolt. A cél elsősorban az, hogy az újhartyáni lakosok számára helyben elérhető legyen a gyógyászati ellátás széles spektruma, hogy ne kelljen más településekre utazniuk alapvető szűrések, ellenőrzések és vizsgálatok miatt. A magas színvonalú ellátás csecsemőkortól időskorig foglalkozna a betegekkel, ahogy tette ezt eddig is, akár olyan módon, hogy korosztályoknak megfelelő, speciális ellátási formákat vezet be.

- Állatgyógyászati ellátás

Az egészségügy kiterjedne nem csupán a népességre, hanem a kiskedvencekre, haszonállatokra is, egy a városban rendelő, jól felszerelt és magas szintű ellátást biztosító állatorvosi rendelő formájában. Az egészséges életmód megalapoz egy alapvető létbiztonságot és nyugalmat a társadalom minden tagja részére.

- A fiatalok letelepedését, elszármazottak visszatelepedését segítő beavatkozások

Újhartyán gazdasági sikereinek ellenére zsugorodó kisváros, vagyis népessége stagnál. A jövőbeli sikeresség fenntartása érdekében kulcsfontosságú a fiatal újhartyáni népesség helyben tartása, illetve új lakosok betelepülésének szorgalmazása is a városban. Ennek fontos részét képezi az is, hogy az Újhartyánból elköltözött népesség visszataláljon a városba, újra otthonának érezze azt, ismét letelepedjen. Ennek elősegítésére az önkormányzat bevezette az első lakáshoz jutók támogatását. A szorosabb települési kötődés kialakítása a hosszú távú

demográfiai stabilitás, enyhe gyarapodás egyik alapját képezheti. Jelentős szerepe lehet emiatt egy megfelelő települési identitás kialakításának Újhartyánban.

V/2. INNOVATÍV 21. SZÁZADI OKTATÁS

A fejlett, jó életminőséget biztosító városok nem szenvedhetnek hiányt a megfelelő, magas színvonalú oktatásból. Újhartyán kiemelt célja fenntartani jelenlegi kiváló ellátási és oktatási portfólióját, illetve kiterjeszteni azt a bölcsődei szinttől a középfokú oktatásig. Utóbbi a városban jelenleg nem érhető el, azonban igény mind a település vezetése, mind a lakosság részéről lenne rá. A középfokú oktatás megteremtése elengedhetetlen a település munkaerő-igényének pótlásához, kiemelten az ipari park vállalataiban felszabaduló munkahelyek miatt. Jelentős előrelépést jelentene emiatt a szakképzés helyi megvalósítása az ipari park és a helyi vállalkozók igényeinek szolgálatában. Az oktatási intézmények helyi elérhetősége nem csupán a helyi lakosság igényeit szolgálná ki, hanem tovább erősítené egyfelől a térségi kapcsolatokat, másfelől a város vonzáskörzetének stabilizálását, kiterjesztését.

– Középszintű oktatás a helyi munkaerőutánpótlás érdekében

A városban jelenleg nincs középszintű oktatás, ami elsősorban a helyi foglalkoztatásban az utánpótlás problémáját veti fel. Újhartyánnak, mint gazdaságilag jelentős potenciállal rendelkező kisvárosnak, kiemelten fontos, hogy ezt a jelentőséget fenntarthassa, ehhez azonban megfelelő utánpótlási rendszert szükséges kialakítani. Ehhez megfelelő eszköz lenne egy magas színvonalú szakképző intézmény alapítása, ahol a szakemberek képzése történne meg. A helyi adottságok beépítése az intézménybe a német nyelv oktatásának dominánsabb megjelenítése lehetne, ez összhangban lehet a térségben jelentős beruházásokat megvalósító cégek érdekeivel. A szakképzési rendszer utánpótlásjellegét nagymértékben javítaná a település vállalataival kialakítandó gyakornoki rendszer, hasonlóan a duális felsőfokú képzésekhez. A betanulási folyamat végére a diákokból alkalmazottak lehetnek, ami a cégek számára is jelentős előnyt jelentene, mivel ők képeznék ki saját munkaerejüket – saját igényeiknek megfelelően. A szakmai okleveleken túl egy középfokú intézményben lehetővé válna a helyben megszerezhető érettségi is, ami a továbbtanulni vágyókat motiválhatja hosszú távon is. Újhartyán népessége ön-magában nem tartana el egy középfokú oktatási intézményt, ugyanakkor egy új oktatási létesítmény a térségi fiatalokat is motiválhatja, elsősorban a megfelelő elhelyezkedési feltételek miatt. Ezáltal az Újhartyánba költözők aránya is növekedhet hosszú távon, mivel az itt tanuló fiatalok már korán megismerkedhetnek a településsel, részévé válhatnak, nem csak az oktatás, hanem a szakmai gyakorlati tevékenység kapcsán is.

– Megfelelő környezetet biztosító városi bölcsőde bővítése

Jelenleg engedélyeztetés alatt áll a 2019-ben átadott 24 férőhelyes bölcsőde bővítése. A tervek szerint 1 csoportszoba épülne, melyben 12 gyermek elhelyezése valósulhatna meg. A bővítésre azért van szükség, mert a településen az egy évben születettek száma tartósan meghaladja a 30 főt. Kiugró években ez a szám a 40-et is meghaladja.

– A közművelődési infrastruktúra bővítése

A városias települések életminőségét nagymértékben növeli a helyben elérhető, változatos közművelődés, amelynek elengedhetetlen részét képezi annak infrastrukturális alapja. A településen jelenleg nincs önálló közművelődési épület, amelyre mind a vezetés, mind a lakosság részéről lenne igény, ezért jelentős célt jelent a jövőben ennek felépítése. A színház alkalmas helyszín lehetne a település kulturális rendezvényeinek, megemlékezéseinek megtartására, színházi darabok és előadások bemutatására, zenei koncertek, fellépések szervezésére. A magas színvonalú közművelődés jó alapot jelenthet továbbá a települési identitás erősítésének, az erősebb helyhez kötődés kialakításának. A társadalom minőségi kulturálódási lehetőségeinek bővítése az urbánus életvitel kialakítását is jelenti, ezen felül biztosítana egy olyan közösségi teret is, ami alkalmas a kohézió megteremtésére. A település társadalmának nyitottsága ezen keresztül növekedhet, megteremtve egy összetartó, kulturálisan kompetens közösséget. A társadalom nyitottsága azonban a közművelődés segítségével nem csupán a belső kötések erősítését, szerepe lehet az újonnan beköltözők befogadására is. Egy kulturális intézmény kialakítása lehetőséget teremt több kultúra megismerésére, ezen kívül számos generáció találkozási helyeként is szolgálhat.

V/3. KOHERENS VÁROSI TÁRSADALOM

Újhartyán városias légkörének megteremtéséhez elengedhetetlen a városban élők összefogása, egységesítése. A társadalmi kohézió elősegítheti a helyi identitás erősödését és kialakulását. Nem elég megteremteni azokat a találkozási pontokat, tereket, ahol az emberek találkozhatnak egymással, a városi identitásépítő programok, rendezvények teszik lehetővé az együttműködések kialakulását. Kohézió alatt nem csupán az ismeretségek kialakulását értjük, hanem a korosztályok, a helyi vállalkozások, foglalkoztatottak stb. közötti kommunikáció megvalósulását is. A hosszú távú gyarapodás egyik kulcselemét képezi a pozitív településkép kialakítása mind a helyi lakosság, mind a térségben élők esetében. A pozitív településkép és a vonzó helyi közösség segíti a beköltözéseket, a fiatalok helyben maradását.

– Generációk közötti kommunikáció megvalósítása

Az egységes társadalom egyik sajátossága az aktív kommunikáció, elsősorban a fiatal, az aktív és az idősebb korosztályok között. A beszélgetésekhez és eszmecserékhez megteremtett platformok az erre irányuló rendezvények, programok, amelyek találkozási pontként működhetnek a különböző generációk számára. Ennek kapcsán Újhartyánban érdemes hosszabb távon egy rendezvényteret kialakítani, ahol megvalósulhat ez a fajta társadalmi konszenzus.

– Helyi identitás kialakítása, megerősítése

A helyi települési identitás egyfelől erősíti a lakóhelyhez kötődést, ami elősegíti a fiatalabb generációk helyben tartását, családalapítási motivációikat pedig katalizálja. Másfelől a pozitív

helyi imázs kialakulása vonzóvá teheti Újhartyánt a betelepülni vágyók számára is. Ennek elősegítésére további kulturális programok szervezése javasolt, de emellett a közművelődési lehetőségek között is jelentős szerepe lehet egyfajta városismereti szakkör, kiállítás megteremtésének. A helyi társadalom számára kiírt projektek, programok, amelyek eredményhirdetése egy-egy rendezvényen történne meg, például több motivációt adhat a lakosságnak arra, hogy jobban megismerjék egymást és a településüket, ezáltal az identitásuk is erősödhet.

– Együttműködések támogatása, ösztönzése

A város civil szférája rendkívül stabilnak és erősnek mondható jelenleg is az alábbi civil szervezet működik a településen:

1. HERCEL Sváb Hagyományőrző Egyesület: 2367 Újhartyán, Pilisi u. 12.
2. Újhartyán Hagyományőrzése a Jövőért Alapítvány: 2367 Újhartyán, Szép utca 29/A.
3. Akebono Harcművészet Egyesület: 2367 Újhartyán, Árpád u. 34.
4. Lila Akác Nyugdíjas klub: 2367 Újhartyán, Deák Ferenc u. 5.
5. Malomsarok Sváb Kulturális Egyesület: 2367 Újhartyán, Malom u. 2.
6. Motoros klub: 2367 Újhartyán, Szép utca 1.
7. Horka Íjász klub: 2367 Újhartyán, Monori utca 15.
8. Városi Fúvós Zenekar: 2367 Újhartyán, Szép utca 22.
9. Bringaklub: 2367 Újhartyán,
10. Kulturális Hagyományőrző Egyesület: 2367 Újhartyán, Szép utca 29/a.
11. Irodalmi és Helytörténeti Társas Kör: 2367 Újhartyán, Templom köz 1.
12. Faluházi Baglyok Nótakör: 2367 Újhartyán, „Faluház” Újsor u. 3.
13. Újhartyán Városi Sportegyesület: 2367 Újhartyán, Fő u. 21
14. Kártyaklub baráti társaság: 2367 Újhartyán, Fő utca 31.
15. MAG Tv: 2367 Újhartyán, Templom köz 1.
16. Hartyáni Sváb Fiatalok Baráti Köre Egyesület: 2367 Újhartyán, Fő u. 21.
17. Sváb Kemencések hagyományőrző Gasztronómiai Egyesülete: 2367 Újhartyán, Kossuth L. utca 15.
18. Sportolj 6 lábon Egyesület: 2367 Újhartyán, Jókai u. 5.
19. Együtt Evelinért Alapítvány: 2367 Újhartyán, Gödör utca 11.

20. „Gyermekvár” Alapítvány: 2367 Újhartyán, Béla gödör park 3.
21. "Újhartyáni Iskoláért" Alapítvány: 2367 Újhartyán, Zrínyi Miklós utca 1.
22. Á&Á Gyógypedagógiai Egyesület: 2367 Újhartyán, Pilisi u. 35.
23. Bicskaegylet: 2367 Újhartyán, Epres utca 3.
24. Pinceklub: 2367 Újhartyán, Fő utca 33.
25. Nemzetiségi Hagyományok Háza Kultúrközpont Egyesület: 2367 Újhartyán, Újsor utca 3.
26. Egy csepp öröklét Közalapítvány: 2367 Újhartyán, Fő utca 21.
27. „Újhartyáni Szent Borbála Templomért” Alapítvány: 2367 Újhartyán, Fő utca 2.
28. Újhartyáni Önkéntes Tűzoltó Egyesület: 2367 Újhartyán, Fő utca 21.
29. Újhartyán Közbiztonságáért Alapítvány: 2367 Újhartyán, Fő utca 21.
30. Diófakör: 2367 Újhartyán, Fő utca 32.
31. Újhartyáni Szent Borbála Katolikus Karitás: 2367 Újhartyán, Fő utca 2.
32. Újhartyán Strandlabdarúgó Egyesület: 2367 Újhartyán, Hunyadi János utca 33.

Civil fenntartása érdekében a szervezetek és egyesületek működését támogató intézkedések megalapoznák a jelenlegi állapot hosszú távú fenntartását, akár javítását is. A civil szervezetek szerepe elengedhetetlen a települési programok szervezésében, ami a társadalmi kohézió platformjaként szolgál. Emellett lehetőséget adnak a városi lakosoknak arra, hogy a szervezet tevékenységén keresztül mélyebben megismerjék egymást, a várost és a térséget, ami erősíti a helyi identitást és a társadalmi együttműködést a civil szférán kívül is. Ennek érdekében az önkormányzat támogathatja a civileket bizonyos rendezvények, programok kiszervezésével, azok lebonyolításával is, másrészt az egyesületek tapasztalatainak átvételével folyamatos monitoringot alkalmazhatnak, hogy jobban érzékeljék a társadalom részéről érkező igényeket, problémákat. A helyi együttműködések egyik legstabilabb elemét a német nemzetiségi csoportok jelentik, akik munkásságukkal a település német identitását viszik tovább, nemzetközi kapcsolatokat építenek stb. Ezt a tevékenységet érdemes lehet hosszú távon egyéb civil szervezeteknek is átvenniük, hogy a településen kívüli kapcsolatépítéssel segíthessék a város, Újhartyán egyfajta márkanevévé fejlődését. Önmagában a kapcsolatépítés számos előnnyel is szolgálhat, elsajátíthatók jó gyakorlatok más településekről a különböző társadalmi konfliktusok elkerülésére, azok hatékony kezelésére is. Végezetül a civil szervezetek munkásságának jelentős szerepe lehet a város különböző szféráinak egységesítésében, ami a civilek, vállalkozók, az ipari parkban található vállalatok és a település vezetése között valósulhatna meg.

VI. DINAMIKUS GAZDASÁG

Napjaink gazdasági környezetében elengedhetetlen a vállalkozók összekapcsolódása, a beszállítói láncok jelenléte. A hálózatosodás a gazdaság minden ágazatát érinti, hiszen a mezőgazdasági termelők bekapcsolása a helyi és térségi értékesítésbe nagymértékben elősegítheti megélhetésüket, a helyi őstermelők fejlődését és termelési tevékenységük kiszélesítését, ezen kívül egy egészségesebb, fenntarthatóbb élelmiszerellátást biztosíthat a városi lakosság számára. Ennek egyik fontos elemét képezik a 21. századi értékesítési formák bevezetése, az okos árusítás és a házhozszállítás rendszere, ami további inputokkal erősítheti a helyi mezőgazdaságot, ráadásul jó kapcsolatot alakíthat ki a helyi lakossággal. Az ipari szektor szereplői közti erősebb és hatékonyabb kommunikáció elsősorban a települési kohéziót erősítheti. Nagyon fontos Újhartyán esetében, hogy megteremtsen egy aktív kommunikációs platformot a város ipari parkjának szereplői, valamint a város kisvállalkozói között. A helyi beszállítói láncok ezáltal erősödnének, ami stabilizálná mind a nagyvállalatok, mind a kisvállalkozók helyzetét, ezzel megteremtve egy stabil, helyi erőforrásokra épülő, önmagában is értelmezhető gazdasági egységet. Ennek fontos alapját képezi az önkormányzat és a bejelentett vállalkozások közti harmónia, amely eléréséhez számos eszköz alkalmazható. A stabil gazdaság másik lábát egy megfelelő képzettséggel rendelkező, jól integrálható munkaerő képezi, ami nem csupán a helyi lakosságból áll össze, hanem a település vonzáskörzetébe tartozó munkaerőből egyaránt. Ezekből az összetevőkből Újhartyánban egy dinamikus gazdaság bontakozhat ki, ami biztosítja a település fejlődését, lakosságának biztos megélhetését.

1. Hálózatosodás és klaszteresedés

A város gazdaságának stabilitása a jelenlegi tendenciákat figyelembe véve elsősorban attól függ, hogy mennyire képesek a gazdaság szereplői kapcsolatokat találni saját vállalkozásuk portfóliójának megfelelően. A vállalkozások klaszterbe csatlakozása térségi szinten járulhat hozzá a város gazdasági előnyeinek erősítéséhez, ezáltal ugyanis már nem csupán a közlekedésföldrajzi előnyökből, hanem a partnerségből fakadó pozitív inputokból is megerősödhet. Fontos azonban, hogy ne csupán az azonos portfóliójú cégekkel lépjenek a helyi vállalkozók kapcsolatba, hanem a településen működő egyéb vállalkozásokkal, cégekkel is. A település gazdasági sikerességének egyik kulcsa az lehet, ha képes integrálni a különböző gazdasági tevékenységekkel foglalkozókat, ezáltal belső és akár külső hálózatokat építeni, ezzel segítve a helyi szereplőket, másrészt vonzóbbá tenni a települést a jövőbeli befektetők számára is.

– A helyi termelők és a lakosság összekötése piactérrel

A helyi mezőgazdaság szereplőinek támogatása elsősorban egy helyben elérhető piactér kialakításával lehetséges, ahol a helyi őstermelőktől vásárolhat Újhartyán, valamint a környező települések lakossága. A piactér egyéb tevékenységeket is lehetővé tenne a településen, például

helyi vállalkozási kiállítások szervezését, ami elősegítheti partnerségek kialakítását, a vállalkozások, termelők közti hosszú távú együttműködéseket. A 21. századi, modern értékesítési formák bevezetésével egy innovatív piaci árusítás is megvalósítható az okos értékesítési formák helyi bevezetésével. A házhoz piac koncepciója közelebb hozza a termelőket a lakossághoz, ezzel erősítve a helyi gazdasági tevékenységet és az élelmiszerbiztonságot.

– Hosszútávon fenntartható helyi gazdaságpolitika

A város jelenlegi fő bevételi forrását az iparüzési adók jelentik, azonban hosszú távon indokolt lenne egy innovatívabb helyi gazdaságpolitika kialakítása, ami az iparüzési adók nélkül is hosszú távú anyagi előnyöket jelent a város önkormányzatának. Ennek alapját egyfajta beruházói tevékenység jelentené a vállalkozások részéről, amelynek lényege, hogy aktív szerepet vállalnak a település bizonyos üzemeltetési feladataiban, támogatják a befektetéseket és projekteket, hozzájárulnak a helyi rendezvények lebonyolítási költségeihez stb. A viszonzás az önkormányzat részéről a befektetések egy részének visszaforgatását jelentené az ipari parkba, illetve a helyi vállalkozások támogatásába különböző munkaerőpiaci eszközökkel, oktatással stb. A kétoldalú együttműködés eredménye egy szoros partnerségi kapcsolatokon álló, erős bizalmi tőkét biztosító helyi gazdasági szféra, ami aktív részét képezi a településnek. Egy új típusú gazdaságpolitikai modell vonzóvá teheti Újhartyánt a jövőbeli befektetők számára is, nem csupán anyagi, hanem a belső kapcsolatok és a települési integráció miatt is.

– A város gazdasági szereplői közti kommunikáció elősegítése

Újhartyánban jelenleg a gazdaság egyik leggyengébb részét az jelenti, hogy bár az ipari parkban működő cégek rendkívül jelentős potenciállal és anyagi javakkal ruházzák fel, a település kisvállalkozói ehhez képest hátrányosabb helyzetben vannak. Ennek egyik legfőbb oka a hiányos kommunikáció, az ipari park szereplői, a település kisvállalkozói, valamint a települési önkormányzat közti határok. Ezért jelentős stratégiai célt jelent a gazdaság szereplőinek megismertetése egymással és a település vezetésével, ennek érdekében Újhartyán a jövőben kommunikációs platformokat hozna létre, ahol minden szereplő megismerhetné egymást.

Jelentős szerepe lehet továbbá a párbeszéd elmélyítésében a településen megrendezhető vállalkozói kiállításoknak, konferenciáknak.

2. Elérhető, innovatív ipari park

Újhartyán egyik fő bevételi forrását a település ipari parkja jelenti, ami az új cégeknek köszönhetően az utóbbi években jelentős gyarapodáson ment keresztül. Az ipari park ugyanakkor nehezen elérhető fizikailag a településen élők számára, ami a munkába járást jelentős mértékben nehezíti. A hosszú távú növekedés fenntartását a munkaerő megfelelő elérhetőségének biztosítása mellett a park infrastrukturális bővítése jelentheti, ami elsősorban új, üzemkész csarnokok átadását jelentheti. Az ipari parkban található cégek, vállalatok, bár jelentős szerepet játszanak a településen, kevésbé integráltak, nem állnak kapcsolatban az

önkormányzattal, vagy a város egyéb kisvállalkozóival. Ennek orvoslása hosszú távú stratégiai feladat a koherens és fenntartható települési gazdaság biztosítása érdekében.

– Közlekedési elérhetőség javítása kerékpáros és közúti megközelítéssel

Az ipari parkot jelenleg az autópályán keresztül lehet elérni a településről, ez egy veszélyes kereszteződés segítségével lehetséges csupán. A jobb közúti megközelíthetőség érdekében egy körforgalom kialakítása javasolt, melynek segítségével a hatékonyabb elérés mellett a közúti balesetek elkerülését is megalapozhatják. Az újhartyániak számára azonban a park elérése kerékpáros, vagy akár gyalogos közlekedéssel nem megoldott, ezért nagy jelentőséggel bírna egy kerékpárút kiépítése a városból az ipari parkba, ami a köz-úttól elkülönül, lehetővé teszi a biztonságos közlekedést. A bicikliút egy térségi kerékpárúthálózat kiépítése esetében az Újhartyán vonzáskörzetébe tartozó településeken élők számára is könnyen elérhetővé tenné az itteni foglalkoztatókat, növekedne a térségi foglalkoztatás és ezáltal Újhartyán vonzáskörzete is.

– Az ipari park bővítése kész üzemcsarnokokkal, infrastruktúrával

Napjaink gazdaságában a telepítési tényezők közül kiemelkedik a közlekedési elérhetőség, ami Újhartyán számára adott, azonban az ipari park elérhetősége önmagában nem feltétlenül biztosítja a gazdaság további gyarapodását. Az ipari park jövőbeli befektetői számára egy sokkal szélesebb körben kiépített, kész infrastruktúra sokkal nagyobb vonzerőt jelenthet, növelné az ide érkező vállalatok számát, valamint az iparüzési adó helyi bevételt is generálna. A kész üzemcsarnokok felépítése az ipari parkban nem egyedülálló gyakorlat Magyarországon, több sikeres példa is van rá, hasonló méretű települések esetében is. A befektetők így gyorsabban és költséghatékonyabban indíthatják el a gazdasági termelést, az időtényező pedig ebben az esetben újabb versenyképes telepítési összetevőként jelenhet meg a vállalatok esetében. Erre pályázati forrást kell, szükséges keríteni.

– Az ipari park bővítése szennyvíztisztító infrastruktúrával

Az Ipari park fejlesztése során létrejött új kapacitás az Újhartyán 3. sz kút fúrásával és a hozzátartozó vízgépészeti és vízminőség javító berendezések létrehozásával valósult meg. Új vízmű kapacitás 320 m³/d. Konténerben elhelyezett 20 m³/h vízsűrítő berendezés és Vas-mangántalanító berendezések, valamint vasiszap ülepítő medence. A keletkezett többlet szennyvíz befogadására a Kakuccsal közös 0112/7 Hrsz alatti szennyvíztelep kapacitása bővítésre került a gépészeti berendezések fejlesztésével. A két irányból beérkező szennyvíz mennyiség szétválasztása, szabályozása. 2 db feladó szivattyú felújítása, biológiai tisztító műtárgy, az utó ülepítő felújítása. Szennyvíz levegőztető berendezések és keverők felújítása.

3. Munkaeőpiac

A gazdasági fejlődés kulcsát a megfelelően képzett, a foglalkoztatásba jól bevonható munkaerőpiac jelenti. Ennek alapjai Újhartyánban adóttak, azonban a siker érdekében hosszú távon aktívan szükséges formálni és a helyi igényekhez igazítani a munkaerőpiaci kínálatot. Ennek fontos elemét képezheti egy jól kialakított, működőképes szakképzési rendszer, ami a helyi vállalatokkal kötött egyezmények alapján gyakorlati helyek segítségével biztosítja a fiatalabb korosztályok munkaerőpiaci integrációját.

– Helyi foglalkoztatókhoz igazított szakképzési rendszer

A helyi gazdasági szereplők hosszú távú megtartása érdekében a településen jól kiépített, a helyben elérhető munkahelyeknek megfelelő szakképzési rendszert szükséges kialakítani. Ehhez a korábban már bemutatott oktatási reformok és egy középszintű oktatási intézmény alapítása Újhartyánban fontos inputot adna. A szakképzési rendszerben résztvevő tanulók gyakorlati helyei ebben az esetben a vállalatoknál biztosíthatók lennének, ezzel növelve a saját igényeikhez igazított munkaerőutánpótlást és teljesítménynövekedést. Mindemellett növekedne a cégek települési integrációja is a szoros együttműködésekkel.

Az ipari parkban működő REHAU gyárában komoly tervek készülnek arra, hogy helyben oldják meg a szakképzést. Ehhez a vállaláshoz csatlakozhatna a település a már vázolt duális szakképzést biztosító iskolafejlesztéssel is. A fejlesztés érdekében lépéseket kell tenni egy esetleges együttműködés kialakítása érdekében.

– Vállalkozóvá válás támogatása

A településen, bár példaértékű a vállalkozói szféra, a város gazdasági fejlődésének egyik kulcskérdését jelentheti, hogy a vállalkozói kedvet a jövőben is szinten tudják tartani, esetleg növeljék azt. A város gyarapodásának pénzügyi és népesedési szempontból is jelentős támaszát képezné egy, a település vezetése által indított vállalkozói program, ami támogatást nyújtana az új vállalkozásoknak kezdeti időszakukban. Ez elsősorban a helyi beszállítói láncokba történő bekapcsolódást, a hálózatosodást elősegítő intézkedésekből, mediációból állna, a kezdő cégek adókedvezményei pedig szintén a kezdeti időszak anyagi nehézségein könnyítenének. Mindennek segítségével Újhartyán olyan progresszív, fejlődő középosztálynak otthont adó kisvárossá válhat Magyarországon, ami kedvező környezetet teremt a helyben realizálódó munkahelyek létesítéséhez.

VII. EGÉSZSÉGES VÁROSI KÖRNYEZET

Újhartyán olyan települési környezetet kíván teremteni, amely amellet, hogy városias hangulatot sugároz, számos zöld felszínnel biztosítja a lakosság számára a rekreációt. A zöldterületek növelése emiatt kiemelt szempont a város hosszú távú fejlődésében, nem csupán a funkcionális rekreációs színterek növelése, hanem egy a települési klímát természetesen és egészségesen szabályozó ökoszisztéma kialakítása érdekében is. A településkép jelenleg kevés

urbánus elemet tartalmaz, annak ellenére, hogy városi jogállását elnyerte, ezért a település városiasabb arculatának kialakítása, köztereiben urbánus légkör megteremtése fontos célként jelenik meg. A városi arculat magában hordozza a városias életmód kialakítását is a lakosság körein belül, ami hozzájárul ahhoz, hogy ne csupán a fizikai környezet tükrözzön városias jelleget, hanem a benne kialakuló társadalmi tér is. Újhartyán közlekedési infrastruktúrája, bár gyalogosan jól bejárható, több szempontból nem fenntartható. A kerékpárutak jelentősége a városon belül, illetve a környező településekkel összeköttetésben a már a célrendszer korábbi elemei között is megjelent, a városi környezet kialakítása fő cél egyik oldalát itt hangsúlyosabban képviseli. A város be- és átjárhatósága emiatt kiemelt szempont a stratégiai tervezésben.

1. Egységes városkép

Újhartyán településképe jelenleg elsősorban falusias beépítési módokkal jellemezhető annak ellenére, hogy 2013-ban elnyerte a városi rangot. Emiatt a településen hosszú távon fontos célkitűzést jelent egy egységes, városias településképp megteremtése. Ennek számos szempontból kiemelt értéke lenne, egyfelől megteremtene egy kisvárosias hangulatot és életmódot, ami továbbá a lakosság hétköznapijaiban is megnyilvánulhatna. Ennek fontos elemét képezi a közintézmények egységes arculattervezése, városiasabb külalakja. A jövőbeli beköltözések elősegítése részeként a településen társasházak építését tervezik, amelyek külalakja és utcafronti homlokzata szintén urbánusabb beépítést igényel, ezzel is megteremtve egy egységes városképet.

– Urbánus lakókörnyezet kialakítása

A település városiasabb jellegét erősítené a közterületek és a város közösségi tereinek városiasabb beépítése, városias köztérelemek elhelyezése. A kihelyezett utcabútorok, ivókutak, applikációkkal lekérhető információs táblák, egy általános települési mobilalkalmazás fejlesztése számos új és innovatív városi sajátossággal ruházná fel Újhartyánt, ráadásul mindezek segítségével a településről egyfajta új reprezentáció alakulhatna ki mind a lakosság, mind az ide látogatók szemszögéből. A városias arculattervezés fizikai és elektronikus elemei ráadásul nem csupán a település urbanitását erősítenék, hanem láthatóbbá tennék a térképen is, egyfajta új települési márkanévet teremthetnek, ráadásul az idegenforgalom számára is vonzóbbá tehetik.

Egységes utcaképek folyamatos kialakítása, a Szép utca, Homok utca, Peres utca, Gárdonyi utca, Liget utca és Fő utca mintájára.

2. Fenntartható városi arculat

Fenntartható városi arculat alatt a település zöldterületeinek, parkjainak területi és számszerű növelését értjük, ami a környezeti fenntarthatóság elvei mellett a társadalmi fenntarthatóságot is növelné. A településen jelenleg bár számos zöldfelület található, kevésbé vannak jelen egy területi koncentrációban, ráadásul hasznosításuk az átjáráson kívül kevésbé valósul meg. A zöldterületek növelése ugyanakkor egyfajta közösségi térkialakítást is követ. Olyan parkokra és terekre van szükség a városban, amelyek számos kikapcsolódási lehetőséget biztosítanak az újhartyániak számára.

- A település zöldterületeinek növelése, parkkultúra kialakítása

Napjaink városi tereinek elengedhetetlen részét képezik a parkok, zöldterületek, amelyek mellett, hogy javítanak a városok levegőminőségén és zajterhelésén, urbánus életvitelre is nevelnek. A rekreáció színtereiként értelmezhető parkok, nyitott kertek kialakítása segít a lakosság természeti és környezeti tudatosságának erősítésében, ráadásul a településkép urbánus jellegén is jelentős mértékben javít. Az új zöldterületek, parkok területei több lehetőséget adnának a szabadtéri sportolásra a helyi lakosságnak, ebben nagy szerepet játszhat egy, a parkokban elhelyezett rekortán futópálya vagy erdei tornapálya.

- Pumpapark

Egy pumpapályára manapság úgy tekintenek, mint egy modern közösségi játszótérre. Az egyre növekvő népszerűsége annak köszönhető, hogy egyaránt élményt nyújt amatőröknek és profiknak, fiataloknak és idősebbeknek. Használata hozzájárul a biztonságos közlekedéshez, hiszen a pályán elsajátítható a megfelelő kerékpárostechnika is

A pumpapálya egy olyan folytatólagos körpálya, melyet kanyarok és hullámok alkotnak. Formájának köszönhetően élvezetes, ugyanakkor biztonságos kikapcsolódási lehetőség, mely akár egy kosárlabda pálya méretű területen elfér. Az aszfalt pumpapályák használhatók bármilyen típusú kerékpárral, gördeszkával, görkorcsolyával, rollerrel, szinte bármivel, ami gurul.

A pumpapályát bármilyen korú és tudásszintű kerékpárosok használhatják. Egy jól megépített pálya egyaránt tökéletes az alapok elsajátítására ugyanakkor alkalmas profik edzésére és versenyzésre is. Ezen jellemzők teszik különlegessé, és népszerűvé a pumpapályákat napjainkban, a játszóterek egy új világát létrehozva.

- Városi kerékpárút-hálózat kiépítése

A település átjárhatóságához és ideális közlekedési feltételeinek megteremtéséhez fontos indikátort jelentene egy városi kerékpárúthálózat kiépítése, ami az eltérő területhasználattal jellemezhető városrészek összekötését biztosítaná. Elsősorban az ipari park elérésén érdemes akár rövidebb távon is javítani, egyfelől az ott működő vállalatok hatékonyabb települési integrációja, másfelől a terület biztonságos elérhetősége érdekében. Másik fontos szempont a város központjának, illetve a városi közintézmények kerékpáros elérhetőségének javítása lenne. Habár a városban jelenleg is előszeretettel közlekedik a lakosság kerékpárral, mivel nincs a közúttól elkülönített kerékpáros nyomvonal kialakítva, a közlekedésbiztonság jelentős mértékben csökken.

- Térségi kerékpárút-hálózat kialakítása

A város vonzáskörzetének erősítése, valamint a térségi foglalkoztatásban való szerepének növelése érdekében a városi kerékpárúthálózatba fontos hosszú távon bekötni egy térségi kerékpárútrendszert, ami a szomszédos településekről naponta ingázó foglalkoztatottakat, akár diákokat biztonságosan segítené a településre eljutni. Egy jól kialakított bicikliút-hálózat ugyanakkor alkalmas lehet arra is, hogy akár országos kerékpárútvonalak részét képezze, ezáltal mind Újhartyán, mind a térség idegenforgalmi lehetőségei gyarapodhatnak.

- Akadálymentes városi közlekedés a közintézmények egyenlő eléréséért

A városi közlekedés akadálymentesítése napjainkban már elvárásnak bizonyul, főként, ha közintézményeinkről beszélünk. A város jövőbeli intézményfejlesztési terveibe emiatt fontos beépíteni az akadálymentes elérhetőség feltételeinek teljesülését. Ugyanakkor a közintézmények elérhetőségének biztosítása mellett fontos szempont lehet a parkok, rekreációs terek egyenlő esélyű megközelíthetősége is, hogy a település minden lakosa számára elérhetővé váljanak azok a városi szolgáltatások, amelyek Újhartyán urbánus identitását erősítik.

- Értékkörzés és értékteremtés

Újhartyán közösségének egyik fontos értékét annak német nemzetiségi hagyományai és azok őrzése jelenti, ezt a tradíciót a továbbiakban is fontos fenntartani, erősíteni. Ugyanakkor a város 21. századi megítélése és a település egyfajta brandjének, márkánévként történő helytállásának feltétele, hogy új tartalmakkal töltsék fel, különös érzékenységgel arra, hogy a német hagyományok mindemellett ne sérüljenek. A város sikeres beruházásokkal, arculattervezéssel, társadalmi konszenzussal és erős belső kapcsolatokkal új hagyományokat teremthet, ennek jó eszközeként szolgálhatnak a települési rendezvények, programok.

- Városmárka

Újhartyán a jövőben láthatóvá válhat az ország térképén, amennyiben egy progresszív, jól felépített városmarketing segítségével új tartalommal tölti fel. A rövid távú sikerek ehhez azonban nem adnak elegendő inputot, a város, mint márka, „brand” megjelenéséhez szükséges az egységes városi arculat, a minőségi szolgáltatások, a gyarapodó gazdasági teljesítmény és bizonyos idegenforgalmi jelentőségű rekreációs szolgáltatások telepítése. A pozitív városmárka mindemellett a hosszú távú demográfiai stabilitásban is szerepet játszhat a letelepedni vágyó fiatalabb korosztályok Újhartyánba vonzásán keresztül. Összességében a város identitásának, illetve külső reprezentációjának specializációja szinte minden szféráját megerősítené.

VIII. FEJEZET AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDASÁGI ALAPJAI

Az önkormányzat közszolgáltatásokat nyújt. Saját tulajdonnal rendelkezik és költségvetési bevételeivel, kiadásaival önállóan gazdálkodik.

Az önkormányzatok költségvetése az államháztartás része, ahhoz teljes pénzforgalmával kapcsolódik. Az önkormányzati költségvetés az állami költségvetéstől elkülönül, ahhoz az állami támogatásokkal és más költségvetési kapcsolatokkal kötődik.

IX.FEJEZET POLGÁRMESTERI PROGRAM

POLGÁRMESTERI PROGRAM 2025–2029

Egy végtelenül szomorú haláleset következtében került sor időközi polgármester-választásra Újhartyánban. A kampány és a választás rendben, kulturáltan zajlott, köszönhetően annak, hogy Újhartyán lakói stabil értékrenddel rendelkező, felelős közösséget alkotnak.

Polgármesterként legfőbb célom, hogy Újhartyán egy európai szintű, példaértékű településsé váljon, ahol továbbra is jó élni, dolgozni és családot alapítani. Szerencsés helyzetben vagyok, hiszen elődeim és az eddigi képviselő-testületek kiváló, tisztességes munkát végeztek. Ennek köszönhetően Újhartyán ma a térség egyik legfejlettebb települése. Ugyanakkor mindig van mit tenni, hiszen nem elég szinten tartani az elért eredményeket: tovább is kell fejlesztenünk közösségünket, településünket.

Céljaim az alábbi területeken fogalmazódnak meg:

1. Újhartyán pénzügyi stabilitásának megőrzése

Tekintettel arra, hogy az állami támogatás sokszor még a kötelező önkormányzati feladatok ellátására sem elegendő, munkám egyik alappillére az egyéb források – pályázatok, támogatások – felkutatása és elnyerése lesz. A pénzügyi stabilitást erősíti az ipari parkból származó árbevétel, melynek növelésére lehetőségünk van további területértékesítéssel és az ott működő vállalkozások számára nyújtott szolgáltatások fejlesztésével.

---

2. Az oktatás fejlesztése

Oktatási intézményeink bővítésre szorulnak – szerencsére –, ami azt jelenti, hogy nő a születések száma, illetve az újhartyáni oktatás térségi vonzereje is egyre jelentősebb, különösen a német nemzetiségi oktatásnak köszönhetően.

- A bölcsőde két új csoportszobával történő bővítése szükséges.
- Az iskola fejlesztését akár több ütemben is, végre kell hajtanunk.
- Célom a pedagógiai színvonal további erősítése, a tanárok szakmai támogatása.

---

3. Lakhatási problémák kezelése

Célom, hogy Újhartyán maximum 3000 fős település maradjon, ahol központi érték a közösség identitásának és önazonosságának megőrzése.

- Szükséges a sorházas és ikerházas beépítések megszüntetése, ennek eszköze a helyi építési szabályzat szigorítása.
  - Továbbra is támogatni kívánjuk az újhartyáni fiatalokat abban, hogy saját otthonhoz juthassanak.
  - Szolgálati lakásokat kell kialakítanunk az oktatásban és egészségügyben dolgozók részére, hogy számukra biztosított legyen az átmeneti lakhatás.
  - A település földrajzi adottságai – autópálya, elkerülő út – korlátozzák a lakóterületek kijelölésének lehetőségét. Az idei évben megkezdődött a Rendezési Terv felülvizsgálata, amelynek 2027-re kell elkészülnie, és amelyben szakértők bevonásával kell ésszerűsítést végrehajtani.
-

4. Idősellátás javítása

Az idősök napközi otthonának fejlesztése mellett egyre nagyobb az igény egy bentlakásos nyugdíjas otthonra, amelynek létrehozásához forrást kell szereznünk és meg is kell valósítanunk.

A személyes idős- és betegellátás jelenleg is működik Újhartyánban – önkormányzatunk az alapellátáson felül pluszforrást ad a szakszolgáltatnak, hogy biztosítani tudja ezt. Ezt a szolgáltatást fenn kell tartanunk, sőt, szükség esetén tovább kell bővítenünk. Újhartyánon nem fordulhat elő, hogy valaki várólistára kerül.

---

5. Egészségügyi ellátás fejlesztése

A háziorvosi szolgálat jelenleg biztosított a településen, de fel kell készülnünk a környező településekkel történő esetleges összevonásokra is, ahol ez nem megoldott.

- A gyermekorvosi és védőnői szolgálat stabilan működik.
  - A fogorvosi ellátás színvonala megfelelő, ugyanakkor a rendelkezésre álló rendelési idő nem elegendő, ezért annak bővítése indokolt.
  - A dabasi szakrendelő fejlesztés alatt áll a Versenyképes Járások program keretében, amelyben Újhartyán jelentős szerepet vállal – különösen az iparűzési adó hozzájárulása révén.
-

6. Községi élet, hagyományörzés és kultúra erősítése

Újhartyán különlegessége, hogy lakossága főként német származású, identitásunk megőrzése és megerősítése ezért közös felelősségünk.

- A hagyományörzés az elmúlt években kissé felszínessé vált – ezen változtatni szeretnék.

- Az identitás megerősítését az oktatáson túl civil szervezetek támogatásával és közösségi rendezvényekkel kívánom elérni.
- A kulturális élet színesítését koncertek, színházi előadások, táncházak, előadói estek szervezésével képzelem el.

Jelenleg a kultúrház nagyterme 99 évre bérbe van adva egy helyi vállalkozói kör részére, akik felújították és jelentős mértékben hozzáépítettek. A megállapodás szerint a helyi rendezvények számára biztosítaniuk kellene a teret, azonban a konstrukció jelenleg nem működik jól: a lakosság nem érzi magáénak, az Önkormányzat rendezvényeinek szervezése nehézségekbe ütközik. Ezért az együttműködési szerződés felülvizsgálata szükséges, és -amennyiben forrás nyílik rá, az önkormányzat tulajdonában lévő nagytermen kívül – a hozzáépítés megvásárlása is indokolt lehet.

Az Önkormányzat tulajdonában vagy kezelésében lévő kis befogadóképességű ingatlanokat – Bagolyfészek, Tájház, Könyvtár, Béla Gödör – jobban kell hasznosítani a jövőben.

---

7. Sportélet fejlesztése

A szabadidősport és a tömegsport Újhartyánban is egyre népszerűbb. Egyre többen nemcsak nézni, hanem üzni is szeretnék a sportot.

- Az eddigi labdarúgás-központú támogatási gyakorlaton változtatni szükséges: hangsúlyt kell fektetni más versenysportokra és a szabadidős sportokra is.
- Ennek érdekében fejlesztenünk kell a sportinfrastruktúrát.
- Kiemelt cél egy új sportcsarnok megvalósítása.

---

8. Közlekedés fejlesztése

- Súlyos gondot okoz a településen áthaladó gépjárművek sebességtúllépése – életveszélyes helyzeteket idéz elő. További sebességcsökkentő eszközök kihelyezése szükséges.
- Az autóbusz-közlekedés bővítésére van szükség, különösen az Újhartyán–Kecskemét viszonylatban, ahol jelenleg hiányosságok vannak.
- A kerékpárút-hálózat fejlesztésében:
  - Dabassal már megvalósult az összekötés.
  - Hernáddal a tervezés folyamatban van, Kakuccsal a tervezés előkészítését meg kell kezdeni.
  - Az ipari park kerékpáros megközelítése jelenleg nem megoldott, szabályos útvonalat kell kialakítani.

Az utak állapota összességében jónak mondható: egy kivételével minden utca aszfaltozott. Ezek karbantartása és korszerűsítése azonban folyamatos feladat. A külterületi utak gondozása is önkormányzati kötelezettség – ennek is eleget kell tennünk.

---

9. Ipari park fejlesztése

Újhartyán kedvező földrajzi elhelyezkedése lehetővé tett egy jelentős ipari park működtetését.

- Jelenleg a nem helyben lakó munkavállalók egy része családi házakban lakik, amelyek túlterheltté váltak – ez feszültséget okoz. Ezért egy munkásszálló építése az ipari park területén indokolt.
- Kerülni kell a nagy létszámú, környezetterhelő vállalkozások betelepülését.
- Előnyben kell részesíteni a helyi és térségi vállalkozások telephelyfejlesztését, valamint a logisztikai cégeket.
- Szükséges az ipari parki vízmű mellett egy szennyvíztisztító magvalósítása, ezzel tehermentesíthetjük a települést.

---

10. Kommunikáció a lakossággal

A mai, digitalizált világban nem elegendő a nyomtatott sajtó vagy a hivatalos honlap.

- Létre kívánok hozni polgármesteri oldalakat különböző közösségi média platformokon, amelyek nemcsak a tájékoztatást szolgálják majd, hanem lehetőséget teremtenek a párbeszédre, vélemények megosztására, javaslatok beküldésére is.

---

11. A Polgármesteri Hivatal működésének fenntartása

A polgármester munkájának megítélését leggyakrabban a Hivatal működésén keresztül érzékeli a lakosság. Újhartyánon a Hivatal dolgozói magas színvonalú munkát végeznek – ezt a színvonalat meg kell őriznünk.

- A kollégák rendszeres képzése elengedhetetlen.
- Meg kell felelnünk a digitális állampolgárság kihívásainak és az új technológiák – különösen a mesterséges intelligencia – által támasztott elvárásoknak.

---

12. Környezetvédelem, fenntartható fejlődés

- Jelenleg nem megoldott a zöldhulladék elszállítása – erre megoldást kell találni, akár a jelenlegi szolgáltatóval, akár saját rendszer kialakításával.
- A zöldhulladék hasznosítása komposztáló vagy biogázüzem létrehozásával képzelhető el.
- A lomtalanítás rendszeressé tétele szintén feladat.
- Több park és zöldfelület kialakítása szükséges, folytatnunk kell a fásítást az utcákban, és gondoskodni kell a meglévő növényzet szakszerű ápolásáról.

- A talajvízszint csökkenése és a kiszáradás egyre komolyabb probléma. A csapadékvíz helyben tartása elengedhetetlen – ehhez forrást kell biztosítanunk.

Zárás

A fenti programot 12 pontban fogalmaztam meg – nem véletlenül. Nem forradalmat hirdetek, hanem hangsúlyozni szeretném: **történelmi felelősségünk van abban, hogyan vezetjük az Önkormányzat munkáját és hogyan szolgáljuk a települést.**

Polgármesterként mindig a többség érdekeit tartom szem előtt, a Képviselő-testület döntéseit teljes mértékben elfogadva. Munkámat szakmai alapokon kívánom végezni, ennek érdekében a testületi bizottságokon túl **szakmai Műhelyeket** is létrehozok (oktatás, településfejlesztés, kultúra, sport témakörökben), ahol szakemberek és a tenni akaró helyiek együtt dolgozhatnak a közös jövőnkért.

Azért dolgozom, hogy Újhartyán töretlenül fejlődjön tovább, és továbbra is jó, és érdemes legyen itt élni.

Újhartyán 2025. július 24.

Surman Csaba
polgármester

X. FEJEZET KÉPVISELŐ TESTÜLET KÖZÉP ÉS HOSSZÚ TÁVÚ PROGRAMJA

Rövidtávú cél:

- Zrínyi utcai telekalakítás,
- Hősök tere átépítése
- Posta épület modernizációjának előmozdítása
- Idősek otthona építése (régi hivatal helyén, átépítéssel)
- Iskola bővítése
- Temető előtti parkolósáv kiépítése
- Intézmények energetikai korszerűsítése
- Játsszótér kialakítása - kaland park, - kamaszjátsszótér, - grund, - bébi játsszótér,
- Bölcsőde bővítése
- Utak folyamatos felújítása
- Járdák építése
- Sportsarnok építése (multifunkcionális épület)
- Művelődési ház és civil központ építése
- REL kiépítése
- Szolgálati lakás építése

Középtávú cél:

- Csapadékvíz elvezető árkok felújítása
- Külterületi utak járhatóságának biztosítása/felújítása
- Megújuló energia ellátásának kiépítése (energiaközösség)
- Ipari park továbbfejlesztése
- Helyi kisvállalkozások támogatása
- Kerékpár úthálózat kiépítésének folytatása
- Ipari parkhoz külön szennyvíztisztító építése
- Közvilágítás folyamatos fejlesztése
- Zöldhulladék kezelésének megoldása

Hosszú távú cél:

- „Hartyán” liget, mint befektetői funkció kiépítése
- Logisztikai központ kiépítése ipari parkban
- K+F ipari park előmozdítása
- Önkéntes tűzoltóságnak helyet biztosítani
- Rendőrörs létrehozása
- Városi piac létesítése

XI.FEJEZET POLITIKAI STRATÉGIAI ELKÉPZELÉSEK

Újhartyán Város Önkormányzat az alábbiakban felsoroltakat kívánja a gazdasági programjában, mint elképzeléseket rögzíteni:

1. A lakóterületek bővítése mellett a város belső területén található előregedett épületek felújításának, vagy helyére új építésének kiemelt támogatása.
2. Az oktatási intézmények szolgáltatásainak fejlesztése és kapacitásuk növelése. Az iskola bővítése.
3. A városi internetes és televíziós kábelhálózat fejlesztése, új szolgáltató bevonása.
4. A Város Intézményeinek energia ellátásának átalakítása legalább 30 %-os részarányú zöldenergia felhasználására. (Napenergia, geotermikus energia, hulladékhasznosítás, biomassa stb.)
5. Közvilágítási rendszerünk átalakítása LED-es rendszerre, kiegészítve napelemes energiaellátással.
6. A város Hernád település felé lévő területén új kereskedelmi/ szolgáltatási létesítmények létrehozásának támogatása.
7. Városház központ fejlesztése, Városháza mellett Művelődési ház építése.
8. Egészségügyi Központ szerepének fejlesztése.

9. Város belső infrastruktúrájának fokozatos fejlesztése a XXI. századi igényekhez igazodva.
10. A település teljes belterületén a szelektív hulladékgyűjtés és a lehető legnagyobb arányú újrahasznosítás megszervezése.
11. A 405-ös főút mellett lévő körforgalmi csomópont kiépítése új ipartelepi út kiépítésével.
12. Az Ipari parkhoz kapcsolódó K + F tevékenység létrehozása. Elsősorban a betelepült Cégek tevékenységére alapozva.
13. Mezőgazdaság fejlődésének támogatása, a helyben termelt mezőgazdasági termékek feldolgozása és piacra jutásának elősegítése. (Raktározás, hűtőház, csomagoló)
14. Városi Piac kialakítása.
15. Sportlétesítmények fejlesztése az egészségesebb társadalom érdekében.
16. Hosszú távú lakóterület fejlesztés előkészítése legalább szabályozási szinten.
17. Önkormányzati bérlakások kialakítása
18. Kerékpárút hálózat bővítése bel és külterületen egyaránt.
19. Közterületek parkok kialakítása
20. Játsszóterek fejlesztése
21. Belterületi utak, és külterületi mezőgazdasági utak felújítása
22. Öregek napközi otthonának létesítése
23. Energiaközösség kialakítása
24. Zöldhulladék gyűjtése és kezelése
25. Járdák építése és felújítása
26. Ipari park szennyvíztisztító létesítése

XII. FEJEZET A GAZDASÁGI PROGRAM ÖSSZEÁLLÍTÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK:

- a kormányzat gazdaságpolitikája,
- a megyei, ezen belül a járási területfejlesztési operatív program,
- nemzeti és EU-s pályázati források,
- a település adottságai, a lakosság összetétele, igényei,
- az önkormányzat vagyoni helyzete, jelenlegi, illetve várható pénzügyi kondíciói,